

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2-40 "
Num. de Duminecă
pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.
Num. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deak Ferencz-Str. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adresa-
trafic.
Mulțumite publice și Lee de-
schis costă fiecare lir 20 fr.
Manuscripte nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XIV.

NUMĂR POPORAL

Nr. 38

Razimul domniilor.

Societatea omenească se primenește mereu. Când anomalii grele ajung stăpânitoare pe țări și pe popoare, când s'ar părea că s'apropie sfârșitul cutărui neam din cauza instituțiilor de stat sau sociale cari nu mai corespund, puternicul uriaș — poporul — se scutură zuruindu-și lanțurile, ori rupându-le dintr'una, și o viață nouă, condusă de noi principii, începe să pulzeze. Multă vreme s'a crezut că acest uriaș e și surd și mut, din simplul fapt că e ferecat în lanțuri. Vechii purtători de sceptre lucii și de coroane grele s'au închis în turnurile lor din apropierea cerului și au crezut că nu trebuie să aibă nici o legătură cu pământul și cu locuitorii lui. Am crezut că de acești supuși se cade și li se șade să se apropie numai cu trîmbița din care să se vestească poruncile, și cu biciul care să asigure ascultarea. Tăria lor o credeau înmagazinată în faptul că s'născuți stăpânitori, ori ș'o puneau în fiii armați ai uriașului, pe cari îi plăteau. Vechile locuințe chiar și a micilor împărați de pe vremuri — a feudalilor, erau în formă de întări-turi cu ziduri groase, cu șanțuri. Să fie deplin izolați, și deplin feriți de urgia supușilor în caz de răzvrătire. Credeau că puterea domniei lor stă în bolovanul de stâncă zidit în murul de apărare.

Uriașul se și trezia cu greu, mai înainte.

Senzibilitatea lui era foarte neînsemnată. Somnul lui adânc, părea că-i însuși viața lui.

Dar încet, încet a picurat în cursul veacurilor lumină în creierul întunecat al puternicului inconștient. Fulgerări rari, apoi mai dese au început să-i sguode conștiința. Inima lui a început să baă. Și bătând inima simțemintele s'au desbrăcat tot mai tare de încremenirea veche.

Astăzi, ca rod a unei îndelungate evoluții, avem o societate, avem popoare foarte senzibile. Popoare cari nu pot răbda, ca strămoșii lor, veacuri, ci își fac repede judecata și apoi dreptatea. Schimbările sociale de vr'o două veacuri — nici nu ne mai surprind prin grabnica lor dezvoltare. Introducerea constituției în Turcia a fost socotită ca un lucru firesc. Azi chiar dacă Rusia s'ar pomeni într'o bună dimineață — republică, nu ne-ar mira. Pentru că azi ne călăuzim de alte principii în judecarea manifestărilor sociale, decât înainte.

Dacă supușii unui feudal, mai de mult, ar fi aruncat sapa și coasa și ar fi zis: »Pe lângă condițiile de azi nu muncim mai mult«, nobilul, țara cu domnitor cu tot ar fi văzut o răscoală, și pe îndărătnicii oameni i ar fi așteptat furcile. Dar azi trăim în era grevelor. Azi muncitorii, pe lângă aprobarea lumii întregi decât a patronilor, îi silesc pe aceștia să le mărească lefii și să le scadă ciaturile de muncă.

Astăzi crește mereu convingerea că cel

mare și puternic trebuie să stee de vorbă cu cel slab. Că trebuie să-i asculte cererile drepte. Că nu poate trece, închizând ochii, peste pretenziunile lui. Azi credem că nu-i nime mare și puternic decât prin alții, și rămâne mare și puternic nu până când va avea o cetate puternică, ci până când va avea pe cei mulți în jurul său. Iar azi — și mâne mai mult — cei mulți — poporul — va fi în jurul cuiva nu până va avea acela tunuri să-i împuște, ci până va respecta adevăratele lui interese.

Cultura de azi a adus conștiința demnității omenești în sufletul popoarelor. Conștiința aceasta face din fiecare un rege, și de aici se explică cum azi sunt popoare cari nu se mai pot închina demnității de rege sau principe, când aceea demnitate vatămă conștiința lor, credința și convingerile lor.

Azi uriașul e senzibil. Ieri în Turcia, azi în Portugalia, mâne poate în Rusia uriașul dă semne de viață. Vechii domnitori — vechime de credințe — își pun încă nădejdea în armată. Dar și în Turcia și în Portugalia armata a dat mâna cu »revoluționarii«, — cu poporul. Și asta sub aprobarea întregii Europe. Și e natural să fie astfel. Armata se compune din indivizi, cari sânt părți vii ai societății actuale. Vii, adică cu același mod de gândire, cu aceleași simțeminte, cu aceleași convingeri.

Viața izolată a vechilor domnitori și domni de pământ, cetățile de pază, caste-

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Putere.

Căsuța lui Călin își regăsi iar liniștea ei dulce de alădată; mai sărăcită, dar tot așa era de iubită de stăpâna ei. Megieșla cu moș Gheorghe, bătrân de tot acum, li era tot așa de scumpă Ruxandei, ca și lui Călin.

Adesea stăteau ei de vorbă pe aceeași prispă în fața aceluiaș soare. Vorbeau cu drag de sufletul bun al celui... dus, ce plutea parcă în aerul din jurul lor... și suspina cu durerea lor... și se bucura cu speranța lor... și se închina cu rugăciunea lor...

— Când s'ar scula din groapă bietul, zicea moș Gheorghe, să te vadă câte ai pălmit cu ticălosul acela, ar muri a doua oară, săracul, de durere. Dar, bun e Dumnezeu! Veți scăpa și tu la băiat și te va răsplăti el de toate năcazurile. Tot... tot ai să uiți și ai să te bucuri de norocul lui.

— Așa gândesc și eu, moșule. Atunci are doar omul curaj la muncă, când are pentru cine munce.

În adevăr, Ruxandra era neadormită. Toată vara cu grădina, pentru hrana casei. Călin pusese de jur împrejurul livezii, pe lângă gard, numai duzi.

Acum erau duzii mari și ea se gândi să crească viermi de mătase. Întrebă pe doamna dela școală de unde să aducă sămânță și o rugă s'o învețe cum să-i îngrijască, că ea nu-și aducea aminte

bine de când învățase în școală. Și unde se puse ea pe lucru primăvara, că i-a trebuit încă câteva brațe de ajutor ca să dovedească de cules frunze de agud pentru hrana lor.

Dar a avut atât de mult folos, cât nici nu visa ea. Sculele cele strălucitoare de mătase erau o bogăție întreagă. Și în fiecare an își sporea avutul cu vinderea lor.

Mai avea ea și câțiva stupi de albine. La început ținea puțini; cât pentru trebuința casei. Dar acum, de când era nevoișă, stătea de ele primăvara să nu se piardă nici un roi, și le înmulțise așa în cât trebuia să mărească cu mult prisaca. Banii de pe miere și ceară li puneau regulat la banca din sat, pe numele lui Alexe.

— Ia să li fie pentru învățătură, mai târziu, că trebuie atunci multe cheltuieli.

Iarna țesea mult și așa frumos de te minunai când vedeai și n'al fi crezut că a umblat pe-acolo mână de om...

Băiatul li urma acum la școală... și era harnic și cuminte... drept mămuca-sa în picloare...

Dar cum trec anii!

Nici te gândești când crește copilul...

Nici nu simțești când îmbătrânești...

Fără să bagi de seamă... mori.

Pe aceleași locuri acelaș soare încălzia. Acelaș case, aiți oameni adăposteau. În casa lui moș Gheorghe locuia feciorul cel mai mare cu familia lui toată. În casa Ruxandrei și a lui Călin gospodărea Alexe cu nevasta lui. Ruxandra era acum o bătrânică pașnică și îngăduitoare, dar

gârbovită de sarcina grea a vieții. Uneori, când vedea pe Alexe ciudos și nerăbdător în casă, li lua la o parte și-i zicea:

— Ascultă dragul mamei: Nu fil lute nici odată cu nevastă-ta. Pe ea mai mult de cât pe ori cine trebuie să o cruți. La ea mai mult de cât la liniștea ta să fi. Când te uiți la ea să și treacă tot năcazul, să și se moale glasul. Că sufletul și trupul ei e mult mai gingaș ca al bărbatului. Și apoi, vezi, câte dureri îndură ea ca să-ți aducă ție urmași!

Viața ei e în primejle, pe când pe tine te așteaptă bucuria băletanilor... Măcar că tu ai învățat carte multă, dar eu am învățat în școala vieții... Ascultă sfaturile aceste ce nu voesc de cât fericirea ta.

Alexe sărula mâna cea nodoroasă de muncă, care-l făcuse pe dânsul ce era, și se întorcea mulțumit și cu gândul liniștit. Ruxandrei i se făcea inima cât o pâne de bucurie când se uita că tot în jurul ei era rodul străduințelor a priceperii ei, când se gândea și vedea ce om făcuse din Alexe, care era vestit prin meșteșugul lui nu numai în sat acolo, ci departe în împrejurimi.

După ce învăță băiatul toate clasele de acolo din sat, li dădu mama lui la oraș și în toată Dumineca se ducea să vadă cum merge cu sănătatea, cu puterea și cu învățătura. După aceea se stătu cu profesorul dela oraș, ce să facă cu ei.

— Dă, nevastă, li spunea acesta, numai cu carte și numai cu carte, nu e bine să rămâie omul. Trebuie să-și aleagă un meșteșug, o meserie. Cartea întâi, e adevărat, căci fără ea nu faci ispravă bună. Ea să te lumineze; meșteșugul, să te hrănească.

lele nu mai sânt apreciate astăzi. Tăria zidurilor, afunzimea șanțurilor, azi nu mai sânt piedici în calea uriașului, când acesta ar cerca să-și facă dreptate.

Nu, razimul tronurilor, nu mai poate fi azi nici puterea armată. Nu poate fi nici viața, și nașterea garanță pentru el. Nu poate fi ceva fictiv. Ci razimul tronurilor și a oricărei puteri de stat azi — și mâne mai mult — va fi respectarea adevăratelor interese ale poporului. Ce se va pune în calea acestor interese se va spulbera cu o celeritate ce-i în proporție cu gradul de conștiință la care a ajuns poporul.

Tratativerle noastre cu guvernul. Ziarele ungurești în repetite rânduri au publicat fel și fel de informații despre tratativele de împăcare ce se urmează cu guvernul. Ziarul nostru tot de atâtea ori a fost autorizat să constate că informațiile ziarelor ungurești sânt tendențioase.

Zilele trecute ziarele ungurești din nou au publicat o declarație ce ar fi făcută de Dr. Iuliu Maniu. Ziarul nostru dintru început a fost convins că declarațiile sânt apocrife și nu le-a înregistrat. Le-a înregistrat însă un alt ziar românesc.

Dr. Iuliu Maniu declară acum că n'a dat nici unul ziarist nici o declarație și, deci, declarațiile atribuite D-sale sânt pure invenții.

La timpul său cei chemați vor da seamă despre munca lor. Până atunci să nu ne pierdem răbdarea.

Consiliu de miniștri. Din Viena se anunță că membrii guvernului unguresc și președinții delegației și ai parlamentului s'au întrunit azi înainte de amiază la un consiliu în care s'au sfătuit asupra chestiilor ce se vor discuta înaintea delegațiilor.

Confederația republicilor latine. Cu prilejul revoluției din Portugalia, un ziar german releva o proorocie a contelui Bismarck, marele cancelar al imperiului german. Fostul îndrumător

al politicii germane și-a exprimat încă la 1891 convingerea că străduințele republicanilor francezi de a schimba statele latine în republici vor fi urmate mai întâi de Portugalia.

»Mal târziu, când nu numai Franța, ci și Portugalia și Spania vor fi republici, influența lor se va resimți și în Italia, mai ales dacă se vor adăuga la aceste influențe și greutăți financiare. Posibilitatea aceasta e, fără îndoială foarte îndepărtată, dar politica europeană trebuie să ție seamă și de această posibilitate.

Convenția turco-română și echilibrul balcanic. Oficiul francez »Revue diplomatique« din Constantinopol publică următorul articol asupra pretenției convențiunii turco-române:

»Virtuală sau efectivă, nu importă, chestia e că există. În lipsă de alte elemente, declarația miniștrilor afacerilor străine ai României și Turciei, face credință. Așa cum s'a încheiat, această convenție e de natură a consolida pacea, ori cât de amenințată ar părea ea de veleitățile războinice ale poporului bulgar.

Ea consolidează pacea pentru că dacă, la un moment dat, în caz de conflict, Bulgaria nu spera să întâmpine decât o armată pe cale de reorganizare, cum e actuala armată otomană, ea va avea acum la spatele ei armata română, compusă din trupe disciplinate, bine instruite și prevăzute cu un armament modern.

Redutabile prin număr și valoarea trupelor ei, România e și mai de temut de Bulgaria din pricina situației geografice a acesteia. E greu să-ți imaginezi pe Bulgari porniți să cucerească Constantinopolul cu un astfel de vrăjmași la spatele lor, fără altă apărare împotriva lui decât cursul Dunărei. Mobilizarea armatei române, ameninșind forțele bulgare de a fi prinse între două focuri, va fi de ajuns să le taie poarta de orice ofensivă către sud.

Dimpotrivă, imperiul otoman, care părea într-o situație desavantajată față de Bulgaria, nu mai are de acum înainte nici o frică și poate continua opera de reforme pe care a întreprins-o fără a se sinchisi prea mult de ameninșările bulgarești.

Față de armata bulgară, formată întâi după modelul armatei rusești și apoi comandată de ofițeri instruiți în Belgia, Italia și în Franța, Turcia avea serioase motive să se teamă, ea fiind una din cele mai solide din peninsula balcanică.

Deși după revoluția din 1908, Turcia a început să-și reorganizeze armata, totuși o mașină atât de îndelung uzată nu se poate reconstrui în vreme scurtă.

Bulgaria ar fi putut fi isplătită să profite de situație, împinsă fiind de opinia publică totdeauna prea grăbită. Nu i vorbă, regele Ferdinand și-ar fi aruncat cu dragă inimă țara într-o aventură, dar împrejurările puteau fi mai tari decât voința lui. Convenția turco-română va avea puțin darul de a-l ajuta să-și impună vederile sale pacifice.

Delegațiunile.

Au trecut doi ani de când așanumitul parlament al monarhiei nu s'a mai întrunit doi ani plini de evenimente de mare importanță pentru interesele monarhiei. Evenimentele au trecut sporind strălucirea coroanei Habsburgilor și dând naștere unei serii întregi de reforme menite să garanteze trănicia imperiului, fortificându-l pentru orice conjuncturi internaționale ce ar putea să aducă sguđuituri primejdioase din afară. Dar evenimentele au lăsat în urmă și un mare gol în tezaurul monarhiei, iar reformele se anunță cu un imens cortaj de noi necesități materiale, cece însemnează o nouă și aproape insuportabilă povară pentru cele două state. O parte din povara această e cuprinsă în cifrele bugetului pe 1910, partea cea mai mare însă o vom cunoaște numai din proiectul bugetar pe 1911, care va fi prezentat în sesiunea delegațională ce se va începe în pragul anului viitor.

Lucrările delegațiilor, considerând multele și anevoioasele probleme ce vor rezolvi, vor ține probabil trei până în patru săptămâni. Intre aceste probleme, la loc de frunte stau reformele militare, proiectul noii constituții a Bosniei și înainte de toate anexiunea. Fără îndoială că delegații celor două parlamente vor încuviința toate cererile și proiectele guvernului comun, nefiind ei decât niște figuri decorative în complexul formelor între cari se petrec desbaterile de

— Apoi de ce am mai cheltuit eu vreme și parale de geaba? Nu putea să învețe deodată meșteșug, întrebă Ruxandra?

— Nu, mătușă. La meșteșug, pe lângă mâni agere și învățate trebaie și minte pricepută. Când i ai luminat mai întâi mintea cu carte deajuns, alt-fel merge treaba: mai cu spor, mai cu socoteală, mai cu foloș și mai cu ușurință...

Așa vorbea profesorul acela dela oraș și Ruxandra n'a leșit niciodată din cuvântul lui. A priceput ea că cartea și ajută, pentru orice, cu carte trebuie început.

Așa ajunse Alexe de îndemnată, că din butucul cel mai nestrujuit din pădure, își făcea poadoabe de lucru în casă, lustruite și săpate, ca o horbotă de frumoase și gingașe.

Plină casa lor era cu bucăți lucrute de el, fel de fel. Veneau boieri din oraș cu trăsura, de l-le cumpărau pe bani mulți, că nu era meșter ca el nici în oraș.

I-se duse vestea departe lui Alexe. Toți îi îndemneau să le lucreze, de nu mai dovedea. A trebuit să-și alegă din fiacăii din sat, cel mai priceput și cu carte, să l deprindă să lucreze încet-încet și împărțea cu el câștigul, frățește... Unul din ei deprindeau lesne să lucreze bine lucrurile trebuitoare și frumoase pentru casă: pat, piază, dulap — să aibe omul la casa lui cu ce îmbrăca odăile. Și mai târziu, când nu era lucrul câmpului, aveau meșteșugul lor și nici un ceas nu era prăpădit. Alți băieți, după pilda lui Alexe, la isprăvitul școlael se duceau la oraș și învățau alte meșteșuguri. Văzură ei că e adevărată vorba:

»Ca să ai ban în pungă, trebuie să ai meșteșug la mână.

Toți cari se duceau la oraș, aveau tragere de inimă să învețe și putere de muncă moștenită din strămoși vrednici. De aceea, mai toți învingeau ușor greutățile învățăturai și de multe ori întreceau chiar pe târgovești. Își alegeau fel de fel de bresle și când isprăveau, ei tot în satul lor se întorceau.

»La oraș prea mulți se grămădesc, ziceau ei: »prea își dau oamenii ghionturi să poată încăpea. »Apoi praful acela ai străzilor, casele îngrămădite, ogrăzile mici — par'că te înădușă, toate.

»Ce viață plină de năduhuri!« Ei nu puteau uita largimea vederii din satul lor, șoapta colțurilor și murmurul dulce al păraelor cu care crescuseră de mici.

Acolo erau bătrânii lor părinți ce-i ajutaseră să sboare; acolo casa în care văzuse întâi lumina... acolo atâtea și atâtea aduceri aminte... Cum le-ar fi lăsat ei aceste toate?

Mal toți se întorceau dar în satul de unde se trăgeau, cu lădița lor de cărți. Fie care cu un meșteșug deosebit și cu unelte ce-i trebuiau.

Astfel satul se tot primenea cu același fil, dar luminați de raza binecuvântată a cărții și a înțelepciunii...

Dela o vreme omul găsea în satul lui mal toate cele trebuincioase. Nu avea nevoie pentru toată nimica să alerge pe la oraș, să-și piardă zile de lucru pe drumuri, căci erau în sat nu numai plugari ci și meșteșugarii de tot felul, cari făceau: vara plugărit și larna meserie.

Dar din toți tot Alexe era cel mai iscusit și mai înțelept.

El se îmbogăți în scurtă vreme. El îi povăruia și i îndrepta pe toți cari încotro să apuce. Iar satul întreg era mândru că unul de-al lor ajuns așa om priceput de făcea lucruri cari erau plătițe cu... aur sunător.

Puteau deci și ei prin învățatură și sârguință și minte, să ajungă în rând cu bogații dela oraș...

Începură să-și dea seama atunci sătenii de trănicia și puterea lor. Se gândeau cu dor la timpul când acea mare și respirată putere va fi clopăită cu meșteșug cum clopea de măsuri Alexe stejarul cel înalt din pădure...

Se gândeau ei, cum încet încet toate au să se schimbe atunci: prin clopăirea omului, toate lucrurile din jurul lui — toate gândurile și lăptele lui au să fie brăzdate de cugetarea lui liniștită și adâncă, de judecata lui dreaptă și de inima lui curățită de răutățile sălbătăciei...

Și cum va fi în satul lor, așa va fi și în altele și în toate satele... și peste tot. Și se vor implini vorbele sfinte ale blândului nostru Mântuitor:

Pe pământ pace,
Între oameni, bună învoire.

Au văzut atunci oamenii, că ei singuri să stăpâni pe soarta și pe fericirea lor, prin... mai multă lumină și muncă.

»Aibina«

Maria Beiu Palladi

ionale și cari forme dau numai simu-
unor întocmiri constituționale, căci în
sânt stăpânite în mod absolut de
dinastiei atototărtoare.

Delegațiunea ungară.

Delegații camerei ungare au sosit la Viena
și s'au întrunit în palatul ministerului a la-
ri a avut loc ședința de constituire, fiind
președinte și primul ministru Hédervá y. Președinte
ales, fostul ministru de comerț Láng
vicepreședinte contele Zichy Ágost. În
președintele său de deschidere președintele s'a ab-
dela orice declarații politice. A anunțat de-
legațiilor creați Orahovac, Popovici și
ceace s'a luat la cunoștință.

la sfârșitul ședinței șeful delegațiilor opozițio-
justiției contele Batthyány a ținut să pro-
impotriva «alurelor parlamentare» ce pare
asuma Instituțiunea delegațiilor. Delegații-
nu sânt corpuri legislative, dreptul legiuirii
numai parlamentele. A mai propus apoi că
bitumelor va încărcă noui poveri pe
populației ungare.

Răspunzând, contele Hédervá y, a spus că Ba-
at fi trebuit să și arate nedumeririle nu
ședința delegațiilor, ci deja în cameră cu pri-
legerii delegațiilor. Ce privește alurele atri-
delegațiilor, primul ministru a declarat că
delegațiilor și-a păstrat până în
noastre caracterul ei fixat în articolul de
XII din 1868. Abordarea chestiunii mono-
bitume a fost inoportună.

Delegațiunea a luat la cunoștință declarațiile
șefului Hédervá y.

Delegațiunea austriacă.

Tot ieri a avut loc și ședința de constituire a
delegațiilor austriace. Președinte a fost ales po-
Glombinski, rectorul universității din Lem-
Partidele slave și germane au hotărât adică,
în 1907, că la scaunul prezidențial au să se
deține an de an alternativ președinții slavii și
germani. Anul acesta a fost rândul polonezilor.
Vicepreședinte a fost ales Drul Bachren-
her.

Cartea roșie.

Contele Aehrenthal, ministrul de externe,
tipărit o *carte roșie*, care conține tot
ambul de note diplomatice ce a avut
cu prilejul anexiunii, în scopul apla-
diverșiilor diplomatice, între Turcia,
Serbia și imperiul austro ungar. În mare
parte ele constituie documente cunoscute
publicului din istoria recentă a anexiunii.

Bugetul comun.

Bugetul cheltuielilor comune se referă mai
parte la cheltuielile necesitate de armată și
organizarea ei.

Bugetul armatei. Creditul ce se cere pe
armatei e de 344.935.015 coroane, dintre
8.364.350 coroane pentru Bosnia. Cheltu-
ie au crescut față de anul trecut cu 12.042.872
coroane.

În afară de aceste sume, se mai cere apro-
area unui credit de 180.000.000 coroane, pentru
cheltuielilor ce s'au făcut în toamna anului
1908 și începutul lui 1909, cu prilejul anexării
Bosniei și conflictul cu Serbia.

În urmă se mai cere un credit de 8.000.000
cor. pentru artilerie.

Se cer în anul acesta aproape 13 milioane mai
mult, pentru a se putea îmbunătăți soarta mate-
ria a soldaților și a le putea da mâncare mai
bună. În rândul întâi se va urca solda și anume:

soldații de rând vor primi pe zi cu 4 bani mai
mult, adică 16 bani; fruntașii cu 4 bani mai
mult, adică 24 bani; caporalii cu 6 bani mai
mult, adică 36 bani și plutonierii cu 8 bani mai
mult, adică 48 bani.

Deasemenea se vor introduce îmbunătățiri în
serviciul sanitar, acordându-se bolnavilor un adaos
de soldă pe vremea bolii.

Bugetul marinei se urcă la 60.912.410 cor.
cheltuieli ordinare și 5.844.800 cor. cheltuieli ex-
traordinare. Se mai cere acordarea unui credit
extraordinar pe 54.000.000 cor. pentru construcții
de vase de război și întăriți.

Bugetul ministerului de externe se urcă
la 14.641.052 cor. cheltuieli ordinare și 544.869
cheltuieli extraordinare.

Ministerul de externe mai cere acordarea unui
credit extraordinar de 853.115 cor., pentru acoperirea
unor cheltuieli pricinuite de conferința
 internațională de marină și cumpărarea unui iact
pe seama ambasadei din Constantinopol.

Din sumele aceste 5.245.087 cor. sânt recla-
mate de serviciul diplomatic, 6.562.224 cor. de
serviciul consular și 1.500.000 se cer pentru fon-
dul de dispoziție, a cărui menire e acoperirea
cheltuielilor cu «informarea străinătății» și cu mi-
sțiuni politice secrete.

Bugetul ministerului comun de finanțe
se urcă la 4.756.779 coroane.

Bugetul Bosniei se urcă la 69.271.604 cor.
cheltuieli ordinare și 5.026.108 cor. cheltuieli ex-
traordinare.

Bilanțul general. Dela delegații se cere deci,
pentru acoperirea cheltuielilor comune, acordarea
unui credit total de 748.785.752 cor. și anume:

Pentru armata comună	532.935.015 cor.
Marină	120.757.210 »
Ministerul de externe	16.039.036 »
Ministerul de finanțe	4.756.779 »
Bosnia	74.297.712 »
Total	748.785.752 »

Dintre cari vre o 280 milioane e cota Ungariei.

Pretențiunile ungurești.

Delegațiunile de acum doi ani, au fost însărci-
nat pe ministrul de război să se îngrijească de
o răspândire mai intensă a limbii ungurești în
armată și să solicite o soluție în sensul aspira-
țiilor ungurești a chestiunilor de insemne, ins-
trucție a regimentelor și a titlului său oficial.
Ministrul — după cum se anunță va da urmă-
toarele răspunsuri în una din ședințele delega-
țiilor ungare actuale:

1. Ce privește cunoștința de limbă a ofițerilor
de stat major, dela ultimele delegațiuni încoace,
situația nu s'a schimbat.
2. Ce privește limba de instrucțiune a regimen-
telor, limba ungurească se întrebuințează numai
la regimentul 37, la batalionul de vânători 6, la
trupele artileriei de cetate și la regimentele de
husari, — *ca și până aici.*
3. Ce privește chestiunea titlului oficial al mi-
nistrului de război și chestiunea insemnelor și
drapelelor, — tratativele puse în curgere n'au
dat încă nici un rezultat.

Mesajul de tron.

Viena, 13 Octombrie. Azi la orele 11 a avut
loc, în Hofburg, deschiderea delegațiilor prin M.
Sa. Intrarea Maj. Sale în sala de marmură a fost
salutată cu urale călduroase.

Președintele delegației, Láng Lajos, l-a salutată
pe monarh, exprimându și convingerea că dele-
gații nu vor întârzia să aprobe toate investițiile
noul ce le reclamă armata comună.

Apoi Majestatea Sa și a citit mesajul de des-
chidere.

Maj. Sa își exprimă mulțumirea pentru primirea
omagiilor. Vorbește apoi despre anexarea Bosniei
și Herțegovinei, constatând cu bucurie că această
anexare s'a rezolvit pe cale pașnică. *Constată
apoi că alianța cu imperiul german și Regatul
Italiai a devenit, dacă e cu putință, și mai nece-
sară și mai sinceră.* De-aseamenea sânt mulțumi-
toare raporturile cu celelalte state, mai ales cu im-
periul turcesc.

Anunță apoi noile investiții militare și stăruie
asupra necesității de-a se aproba creditele cerute,
ca prin asta să se asigure și mai mult interesele
monarhiei și pacea. Își exprimă apoi nădejdea că
noul parlament al Bosniei va munci în congrua-
suire cu guvernele țării și încheie:

Recomandând proiectele prezintate zelului dv-
voastră patriotic și chibzuleții dv-voastre probate,
vă salut din toată inima!

Mesajul de tron a fost ascultat în tăcere. După
mesaj Maj. Sa s'a întrăfănat cu membrii de
delegații.

Expozeul contelui Aehrenthal.

Din Viena ni-se telegrafiază: Azi după
amiază, contele Aehrenthal, ministru de ex-
terne a făcut în ședința comisiunii ungare
a afacerilor externe, un bogat expozeu al
relațiilor diplomatice ale monarhiei, înșirind
toate evenimentele diplomatice câte s'au
părintat în cursul celor doi ani din urmă.
Vorbind despre anexiune, a spus că mo-
narhia a obținut anexând țărișoarele ocu-
pate unul din cele mai rari succese diplo-
matice, care a probat totodată Europei tă-
ria și trăinicia alianței întreprinse. Monarhia
austro-ungară menține cele mai excelente
relații cu toate statele europene, dovadă că
politica ce urmează e în interesul adevăra-
tei păci a Europei. Față cu evenimentele
mai recente și mai ales față cu evenimen-
tele din peninsula pireneică monarhia ob-
servă, în armonie cu celelalte puteri, o ati-
tudină expectativă.

Ce privește noile formațiuni din penin-
sula balcanică, ministrul de externe a spus că
din opera pacificării partea de frunte îi re-
vine tactului și înțelepciunii monarhului
nostru, care a condus și supravegheat difi-
cilele acțiuni diplomatice ale monarhiei în
Balcani. Relațiile excelente cu statul român
formează una din cele mai excelente ga-
ranții pentru politica păcii în Balcani. Intre
monarhie și imperiul turcesc — a spus
contele Aehrenthal — s'au restabilit bu-
nele raporturi, din cari numai bine poate
să răsară pentru viitorul Turciei.

Maghiarizarea Bihorului.

Dragostea stăpânilor noștri se arată
la răstimpuri scurte, drept mărturie a pă-
rinteștei îngrijiri ce ne poartă. După ordi-
națiunea de astăvară a ministrului de in-
terne despre maghiarizarea numirilor de lo-
calități din comitatul Aradului, acum se
publică un nou ucaz, prin care se întărește
maghiarizarea Bihorului. Opera de distru-
gere a caracterului nostru național urmează
înainte!

Șase sute de comune din Bihor sânt si-
lite în mod samavolnic să se lapede de

DUDÁS SÁNDOR
cojocar în
Kolozsvár, strada Unio Nr. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum:
Bitușe de călătorie, tocure pentru picioare, lânărie, cojoace pentru bărbați și femei,
după modele franceze și engleze, colilere, manoșane, etc. Mare depozit de covoare
de lână. Cumpăr tot soiul de blănării de vânat.

numirile neaoșe de până aci și să primească alte nume, străine de sufletul și firea lor, numiri cu răsunet turanic, cari nu au nimic de a face cu trecutul lor de mai înainte și cari învederează de departe ținta ce se urmărește de administrația actuală.

Și prin nimic nu se dovedește nevoia acestei schimbări, căci locuitorii n'au cerut-o și nici n'ar avea cuvânt să o ceară, căci nu va putea aduce nici o îmbunătățire a traiului lor ticălos. Prin maghiarizarea aceasta neașteptată a comunelor, guvernul tinde să întrăineze pe bieții țărani de limba și legea lor, să-i apropie cu un pas mai mult de idealul visat de stăpânii noștri, Ungaria unitară cu caracterul ungu-resc.

Căci iată ce zice ucazul: — »...această ordinațiune va schimba în scurtă vreme caracterul acestui ținut și în locul numirilor cu accent străin a comunelor valahe vor fi introduse numiri ungurești cu caracterul sonor al națiunii».

Nu ne îndoim despre adevărul celor de mai sus. Comunelor românești li se va lua numirea de până aici, iar în schimb vor primi altele, stălcite și fără nici un ecou în sufletul țăranilor noștri bihoreni. Distrugerea caracterului românesc extern se va face în scurtă vreme, dar va trece mult timp la mijloc până se va putea impune noua nomenclatură, căci cu toată înlăturarea volnică a numirilor de azi, amintirea lor va trăi vie în sufletul Românilor și se va moșteni din tată în fiu, până într'a șaptea spiță și poate până atunci se va fi schimbat crugul vremii și vor urma pentru Bihor și zile cu soare.

Și e și lucru firesc ca nouile numiri să nu prindă în masele poporului, căci el nu se va împrieteni nici odată cu noua lege care-i schimbă satul Budureasa în *Bodoraszó* ori Drăgăneștii în *Drágánfalva*, Dumbrăvița în *Dombro*, ci cel mult vechile numiri vor fi luate de pe inscripțiile dela hotare și pecețile oficiale și înlocuite cu numirile noi. Țăranii noștri din cercul Beiușului când vor băta drumurile satelor vecine, nu vor zice că merg la *Gyepűpataka* ori *Szenes*, când vor întâlni un firtat în cale, ci îi vor spune, »la Prisacă» și »Cărbunari».

În schimb însă nouile numiri vor produce iarăș zăpăceli între bieții țărani cari și până aici erau destul de necăjiți cu grija traiului ce abea și-l țineau de pe o zi pe alta. Se vor pricinui și pagube destul de însemnate, căroră nu le va putea ținea cum-până noua lege cu numirile ei »sonore și de caracter unguresc». Vor trezi însă și ura celor loviți de soartă și vor încărca și mai mult păharul suferințelor.

Noua ordinațiune e mai mult de cât o sfidare a nevoilor acestui comitat împilat, despre durerile căruia s'a vorbit în atâtea rânduri, dar fără ca plângerile să fi găsit răsunet la cineva, felul acesta de maghiarizare e o crimă a cărei răsplată nu va întârzia, atunci când poporul de robi nu va

mai putea răbda multele greutăți pe cari nimeni nu se gândește să i le ușureze.

Nu ordinațiuni de felul acestora ar trebui aici, ci școli și medici; școli de legea și limba poporului și medici ca să-l păzească de bolile epidemice cari an de an seceră sute de victime, sub protecția administrației actuale, care n'a mișcat nici degetul pentru înlăturarea primejdiei.

Cei vre-o douăsutetrezeci de mii de Români din Bihor vor găsi și de aci înainte mijlocul de a-și păstra firea românească, cu toate opintirile de înstrăinare ale guvernului, care prin daruri perfide a încercat să se vâre în sufletul lor. În atâtea rânduri ne-au dat dovezi despre trăinicia lor, cu tot greul nevoii ce duc, și desigur se vor arăta și de aci înainte vrednici de vechii lor înaintași.

Scrisori din București.

Moartea unui sprijinitor al luptei noastre. — Legate pentru societățile noastre. — Greva chelnerilor. — Vlaicu la manevre. — Dela Teatrul Național. — Agitația profesorilor.

București, 28 Septembrie v.

Zilele acestea a înecat din viață fericitul întru pomenire Procopie Casotti, unul dintre acei oameni cari muncesc o viață întreagă, fără a face mult zgomot în jurul lor, cari au un singur ideal: Acela de a fi folositori societății. Avera lui, vre o trei milioane de lei, a lăsat-o prin testament Eforiei spitalelor civile, cu condițiunea ca aceasta să construiască un spital pentru pelagrosi și sifilitici pe moșia sa Casota, din județul Buzău. Acest spital va costa două sute mii de lei. Tot pentru locuitorii de pe această moșie Casotti a dispus să se ridice o școală primară, în care să încapă cel puțin o sută de copii.

Cum am anunțat și ieri, nu numai la suferințele de aici s'a gândit acest suflet nobil, ci și la năzuințele spre lumină și libertate a Românilor dintre Tisa și Carpați. Astfel el a dispus ca din averea primită, Eforia să dea zece mii de lei Societății pentru fondul de teatru românesc din Ungaria, zece mii de lei societății »România Jună» din Viena și zece mii de lei Catedralei ortodoxe din Sibiu. Vestea aceasta va produce, cred, bucurie în cercurile noastre culturale. Căci poate nicăiri ca la noi, ajutorul material, ori de unde ar veni, nu este mai mult așteptat.

Tot prin testament, acest suflet nobil a dispus ca toate datorile țăranilor de pe moșia sa să fie lertate. Înmormântarea să l-se facă cât se poate de simplă, fără obișnuitele ceremonii cari turbură trista solemnitate a înmormântării.

Faptul că holera este atât de aproape de hotarele țării, a făcut ca direcția serviciului sanitar să ia toate măsurile pentru prevenirea acestui flagel. În primul rând în orașele din Moldova, unde populația ovreiască trăiește într'o murdărie nedescrisă, care în orice timp poate da naștere la boale molipsitoare, autoritățile au luat măsuri pentru păstrarea regulilor de igienă.

Astfel chelnerilor li-s'a impus a purta bluze și șorturi albe și a păstra cea mai mare curățenie. Aceste măsuri au produs o mare nemulțumire printre chelneri. Cel din Iași s'au pus în grevă, susținând că măsurile luate sânt prea aspre. Greva durează de câteva zile. Cum însă organizația lucrătorilor este așa de slabă, publicul nu prea simte multe neplăceri. Aceasta este a doua grevă a chelnerilor. Prima a fost declarată asiă toamnă, când chelnerii au ținut un congres la Ploiești, oferind

un spectacol din cele mai interesante. Chelnerii din Iași au trimis la București o delegație, care s'a prezentat dlui Cantacuzino, directorul serviciului sanitar, cerând revocarea măsurilor prea aspre. Delegația a primit răspunsul că cererea li va fi satisfăcută de îndată ce pericolul holerei nu va mai fi atât de amenințător.

La manevrele grele, cari au loc acum în jurul Slatinei, a fost invitat și primul aviator român, Aurel Vlaicu, spre a face câteva recunoașteri cu aeroplanul său. Știrile sosite de pe câmpul de manevre sânt cât se poate de îmbucurătoare. Succesul lui Vlaicu cu această ocazie a fost desăvârșit, stârnind un entuziasm de nedescris în rândurile ofițerilor.

Iată câteva amănunte noul. Luni după amiază ingeniosul inventator a făcut în jurul Slatinei două zboruri de recunoaștere, parcurgând o distanță de peste 45 de kilometri. Pornind dela cartierul statului maior, el a trecut peste orașul Slatina, la o înălțime de 350 de metri. În drumul lui, de asupra dealului Grădiștea, Vlaicu s'a întâlnit cu căpitanii Fotache Ionescu și Mihalcea, cari se aflau în nacela balonului captiv. Aceștia au salutat cu multă însuflețire pe îndrăznețul aviator, care se îndreptă spre Piatra, unde se afla A. S. R. Principele Ferdinand, generalul Crăiniceanu și Intregul stat maior. Aici ateriză în condițiuni excelente, fiind obiectul celor mai călduroase ovășțiuni. După cum se știe, dl general Crăiniceanu a cerut pentru aviatorul nostru suma de 51 de mii de lei, care sumă l-a și fost votată de consiliul de miniștri.

Atașaii militari străini au fost unanim în a recunoaște superioritatea invenției lui Vlaicu față de aeroplanele existente până acum. Aeroplanul lui Vlaicu va fi cumpărat pentru armata română. Se afirmă că atașatul militar al Germaniei s'ar fi exprimat în termeni elogioși despre acest aparat. Unii mai optimiști susțin chiar, că el ar fi introdus și în armata germană. Firește, ar fi un succes al științei românești, ar fi o mare mândrie pentru noi, când această știre s'ar adevări. Deocamdată ne mărginim numai ca s'o înregistram.

La Teatrul Național din București s'a jucat a seară pentru prima oră piesa lui Henry Bataille, *Modelul*.

Pictorul Bernier a ajuns celebru mai mult în urma norocului decât prin valoarea talentului lui. De îndată ce se vede deasupra tuturor mizeriilor, el începe să se pictisească de femeia sa, care li servise ca model, care împărtășise cu el atâtea clipe de durere, fără a murmura vre-odată, fără a-și arăta nemulțumirea.

Pictorul se îndrăgostește de prințesa de Charbran, uitându-și de tovarăsa lui din zilele de suferință. Soția lui af'ă. Între ea și prințesa începe lupta pentru câștigarea iubirei lui Bernier. E jo luptă disperată, inegală, ce se dă între femeia simplă, care n'are altă armă decât sârmanul ei suflet și între femeia rafinată, care cunoaște așa de bine slăbiciunile omenești și care, firește, învinge. Femeia simplă încearcă să se sinucidă. Nu reușește. E transportată la spital. Aici are o întrevvedere cu soțul înșelător, pe care-l iartă, căci nu-i el vinovat, ci dragostea care naște și moare, indiferent de voința indivizilor.

Deși simplă, piesa însă, după părerile tuturor criticilor n'a avut succesul la care ne-am fi așteptat. Interpretarea dife itelor scene, în cari se cere atâtea rafinerie a fost poate prea grea pentru artiștii acestui teatru.

Pe lângă școlile statului, în diferitele orașe ale țării mai funcționează o mulțime de școli particulare, fie ale diferitelor comunități religioase, fie ale unor asociații, cari urmăresc în primul rând câștigul. Astfel avem liece particulare în toate orașele din țară, avem așa numitele »pen-sioane» de fete, unde — până mai de curând —

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumose, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile Székely și Réti din Marosvásárhely, (Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Ateller de primul rang. — Mare asortiment de trusouri pentru mireasă.

facea educația bietelor copii, schimonosindu-le și felul de a fi, infiltrându-le ideea că civilizația culturală constă în cunoașterea limbii materne, că ori-ce alte cunoștințe sunt de prisos, și că o femeie nu cunoaște această limbă. În vârstă numai din dorul de câștig, multe din aceste pensioane își recrutau profesorii cum da Dumnezeu, plătindu-i într'un chip mizerabil, iar aceștia la rândul lor numai la o muncă serioasă puteau să se gândească.

A venit însă curentul nou, care a dat lovitura la grație acestor institute de speculă. Ele au trebuit să își angajeze profesori calificați, pe cari să îi plătească în raport cu munca, pe care ei o făceau. Cu toate acestea vechiul obicei n'a putut fi stărpit. Astfel la pensioanele din Galați, precum și dela școlile comunităților religioase au hotărât să nu mai țină cursuri până când nu vor fi retribuiți după cum cere prestigiul unui profesor. Dela întâi Octombrie ei vor înceta cursurile și proprietarii de școli vor fi nevoiți să se mulțumească cu un câștig mai mic, sau să își închidă aceste școli, de cari de altfel nici nu e nevoie, câtă vreme, statul își are școlile lui.

Correspondent.

Evenimentele din Portugalia.

Parcă nici nu s'a întâmplat nimic în Portugalia, atât de liniștit se dăpână din nou viața publică. Republica e recunoscută chiar și de zările monarchiste cari au început să reparați și numai împotrivirea călugărilor rezușiți mai turbură, pe alocuri, armonia alcătuirilor nouă.

Turburări mai grave n'au mai avut loc încă.

Cum a fugit Manuel?

Peripețiile fugii fostului Rege al Portugaliei nu s'au încă bine cunoscute. Știrile cari circula sânt contradictorii. Ziarul parizian »Le Temps« are următorul raport:

Pe la miezul nopții, regele se pomeni cu mai mulți consilieri ai săi; cari, pe cât se spune, erau cuprinși de panică. Multe personaje din anturajul regelui fugiseră; unele însă au rămas cu dânsul.

În timpul crizei, Manuel a dat dovadă de un mare curaj. Nu și-a pierdut sângele rece nici o clipă. Fostul suveran, voia cu orice preț să rămână în palat, chiar atunci când începură să curgă ghiulele, spunând că fuga l'ar pune într'o situație și mai rea.

În cele din urmă, cedă poveștelor prietenilor săi, și părăsi palatul într'un automobil. Părea foarte vesel; avea zîmbetul pe buze și fuma o țigară.

Merg ori unde veți voi, spuse el prietenilor săi, chiar acolo unde e l'pta mai crâncenă; dar prefer să nu părăsesc Lisabona.

Dar n'avea ce face altceva, căci avea dreptul să se teamă că viața îi e în primejdie. Fuga era necesară. Când Manuel părăsi palatul, găsi un adăpost în vecinătatea palatului Necessidades.

Puțin după aceea, folosindu-se de faptul că regiunea bombardată de escadra răzvrătită nu mai era ocupată de patrulile revoluționare, părăsi în grabă Lisabona, îndreptându-se spre Cintra, unde se afla mama sa.

La marginea acestei localități, unul din aghiotanții regelui se coborî din automobil și se duse la regina Amalia ca s'o pue în curent cu evenimentele și s'o înștiințeze că fiul ei e sănătos și îl dă întâlnire la mănăstirea regală Mafra, unde Manuel plecă de adreptul. Era între cinci și șapte dimineața.

În vremea asta, ducele de Oporto, care o clipă se încercase să organizeze o împotrivire punân-

du-se în fruntea bateriilor artileriei de munte, se îmbarcă pe iactul regal »Amelia« și ținut în curent cu intențiile celorlalți, se opri la Bricelra, o mică plajă situată la zece chilometri de Mafra. Regina Maria Pia, care locuia într'un alt castel în mijlocul satului Cintra, n'a fost vestită decât mai târziu; ea ajunsese pe Manuel și pe Amalia la Mafra abia după o oră.

La orele zece dimineața, iactul »Amelia« făcu manevrele necesare pentru a primi pe fugari.

Suveranii proscrisi fură vestiți pe la amicii de prezența lui. Mâncară la mănăstire, unde întotdeauna erau gata pentru rege apartamente suntuoase, apoi isprăviră de făcut bagajele. Așteptară până pe la ora 2 jumătate vești despre întorsătura pe care o vor lua evenimentele.

În vremea asta, un aghiotant al regelui se duse la școala specială de infanterie, vecină cu mănăstirea, și ceruse comandantului, bine înțeles fără să-l dea amănunte asupra mișcării revoluționare al cărei ecou nu ajunsese încă la Mafra, o escortă pentru suveran.

Pe la orele 2 și jumătate, siguranța izbândei revoluționarilor își avu ecoul la Mafra. Atunci cortegiul porni spre Ericeira, străbătând pădurea regală din Tafrada, loc favorit de vânătoare al defunctului don Carlos.

Ajunseră la Ericeira la orele trei. Cel douăzeci de călăreși ai școlii militare, cari făceau escorta, plecară.

Regele, cele două regine, însoțite de două doamne de onoare și de doi funcționari ai Curții trecură prin mijlocul unei populații de pescari, cari nu știau nimic despre evenimentele petrecute luară loc în niște bărci și intrară în radă, unde staționa »Amelia«, care îndată ancoră. Erau aproape orele patru.

În vremea asta, revoluționarii căutau pe rege prin Lisabona, încredințați că n'a părăsit orașul și că s'a refugiat sau în vre-o legațiune străină sau pe vre un vas de război.

Convingerea asta a lor era așa de mare că voia să se urce pe bordul vaporului brazilian »San Paulo« pentru a găsi acolo pe rege, dar comandantul nu le permise intrarea pe vas. Refuzul acesta îi confirmă în ideea lor.

Fuga fusese așa de discret organizată și așa de repede pusă la cale că membrii guvernului provizor nu ațară decât târziu de tot adevărul.

Pe când Teofil Braga telegrafia ambasadelor portugheze că s'au luat toate măsurile pentru viața și siguranța regelui și familiei regale, iactul »Amelia« era în largul mării, departe de locul tragediei.

Pentru safele noastre.

— Probleme economice și culturale în legătură cu Asociația. —

Progresul cultural e condiționat în măsură hotărâtoare de o mulțămitoare stare economică. Aceasta justifică deosebita atențiune, ce se dă în timpul din urmă în cadrul »Asociației« educației economice a poporului nostru. Angajarea conferențiarului agronomic vrea să răspundă unei nevoi arzătoare, să fie brăzdașul cuminte într'un câmp înțelenit. Băncile vor fi ele în oarecare măsură un ajutor, însoțirile de orice fel de bună seamă sânt un puternic sprijin, care tot mai mult trebuie căutat și înfiripat, negoțul și meșteșugul — nu-i vorbă — sânt puterea, ce încheagă păturile unui neam, dar totuși adevărata condiție a stării noastre economice e plugăria, un neam de plugari fiind noi. Și aici pentru premenirea norocoasă a stărilor neprielnice se cere multă bătaie de cap, căci ne lipsește mult priceperea, dar mai cu seamă ne lipsește pământul. Și aici se ajută mai greu.

Însoțirile și băncile cu mai bun rezultat, ar putea veni într'ajutorul lipsei, cumpărând și par-

țelând fără o râvnă de un prea mic câștig. Cum însă nu e prea de unde cumpăra, și cum cu neînsemnate excepții, băncile nu-și prea înțeleg rostul în așa direcție, bucata de pământ a țaranului nu sporește. Și vai, cât e de mică aceasta bucată, de care nu prea țin seamă îndrumătorii economiei țaranului. Câți s'au ocupat cu gândul întocmirii unei gospodării mai raționale au uitat că mulțimea țaranilor nu lucrează decât pământ sub 6 jugăre; iar aici e zadarnică împărțirea în 5 câmpuri, ca și diferitele sisteme de cultură, căci în vreme ce i-s'ar spori nutrețul, cucuruzul de pe 1 (un) jugăr nu ajunge casei cu 6 copii. Și în această stare pătrund anevoie și mașinariile nouă, a căror întrebuintare se zice, aduce bogăție. Și aici ca la orice fel de cultură se cere o tradiție, care ne lipsește, când de-adreptul vrem să introducem rezultatele cele mai nouă, sistemele probate aiurea, decât la noi. Uneori, noi, cari lucrăm după carte — dacă mai ales puțin ne împorță ce producem — ajungem la rezultat mai mulțămitor, pe care îl constată țaranul, dar el rămâne neputincios, inaccesibil.

Pe îndrumătorul practic al unei gospodării mici, potrivit referințelor noastre, îl căutăm noi în conferențiarul agronomic al Asociației, și nu atât pe specialistul cu multe și largi teorii. Pentru o mai rațională lucrare a pământului să la de bază cel mult cele 5 jugăre, și nu să înceapă dela 20 jug. căci aceasta, mai cu seamă pela noi, se chiamă țaran bogat, de cari avem puțini. În proprietarii mari sânt, mi se pare, de regulă conferențiarul agronomic pentru sine.

Nu e însă mai puțin adevărat, că îndreptarea neprielnicilor stări economice e în strânsă legătură cu progresul cultural, mai deaproape zis, cu lășirea științei de carte, în păturile largi ale poporului.

Cercând să ne dăm seama asupra pătrunderii științei de carte în popor, amărăciunea ne umple sufletele, când ne gândim la zăpăceala nemai pomenită, ce se va împământeni pe urma bilinquismului în școala populară. Nu peste mult timp, după 6 ani de școală, nu va mai ști nici măcar scrie și cell, nici românește nici ungurește, și prin urmare în loc să mergem înainte vom ajunge mult mai rău, ca pe vremuri. Din calea acestei primejdii, ce ne paște averea datorită a chibzului modul de scăpare.

Dacă nu avem tăria sufletească să privim în față amenințarea, ce ne vine prin școlile populare, și să luăm o hotărâre, fie și îndrăzneată, dar dictată de împrejurări, apoi trebuie să luăm această școală așa cum ni-se înfățișează, să o susținem, dar în aceeași vreme să creăm, ceea ce ar fi trebuit de mult înfăptuit școala de adulți astfel organizată, ce să răspundă nevoilor de acum. Nici nu poate fi vorba de cultură sistematică până ce nu ai școală sistematică. Și la noi lipsește școala. Cea populară a făcut și va mai face ce poate, dar filii poporului sânt și-acum fără orice îndrumare tocmai în vrâsta cea mai primejdioasă, când adevărat sânt mai primitivi atât pentru influența bună cât și pentru apucăturile rele. Și până va dăinui această stare, să mi-se ierte, dar nici școala vieșii — să o numim așa — în care Asociațiunea face pe dascălul nu prea va prinde. Și nu va prinde pentru-că oricât de bună sămânța aruncată găsești pururea pământul nelucrat.

Se impune deci organizarea școlii de adulți, așa cum se găsește și la alte neamuri, cari pun preț pe cultură; așa ca să fie continuarea școlii de toate zilele și pregătitoare pentru școala vieșii, care începe cu vrâsta bă băției. O astfel de școală deci cerem noi, care să dea cuvenita educație tineretului dela vrâsta de 12 ani până la căsătorie. Fără de aceasta toată bruma de cunoștințe câștigate în cei 6 ani, se pierde cu totul până ce băiatul ajunge bărbat, care să asculte cu folos, prelegeri populare, »conferințe economice«. etc. Pentru-că acestea să fie ascultate cu un folos se cere o minte și fire disciplinată, altfel în veci nu vom scăpa de neajunsul, că ascultătorii nu se aieg cu nimic, ori aproape cu nimic din o pre-

Pentru cumpărare

de
pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ

Weismayr Ferencz

Timișoara, centru, strada Hunyadi.

legere ori conferință, cu toate că predarea a fost potrivită, conferințiarul a fost urmărit cu interes, limbă înțeleasă de popor, teme interesante și toți mulțămiți cum se scrie și despre cea de la Dej.

Asociațiunea s'a ocupat și cu școala de adulți, lumea s'a preocupat mult de această numire mai anul trecut, dar s'a redus, din păcate, totdeauna la învățarea cetitului și scrisului, lucru foarte anevoios pentru cel trecut odată peste vrâsta, pe când cea ce ar trebui să fie o școală de adulți a rămas pe dinafară îngrijire părintești și a Asociațiunii și a altor ispitii de această pre-ocupare.

O modestă părere ar fi, ca Asociațiunea, pentru completarea și sistematizarea muncii sale culturale, să la fără zăbavă în mână chestiunea școlii de adulți, și fie numai în cadrul său ori împreună cu autoritățile bisericești să dea o nimerită rezolvire instituției menite a suplini atât lipsurile tot mai mari a școlii populare cât și a stărni în popor adevărata dragoste de carte, condiția de căpetenie a isbânzilor culturale. Știința bărbaților noștri de școală, însoțită de experiența celor ce muncesc în mijlocul poporului, de bună seamă vor înfrupta cu bun temei această școală, în care, zicea »Carte de cetire a poporului« s'au »Enciclopedia populară« cum i-se mai zice, pentru care se mai stăruie și acum, s'ar putea folosi ca manual. Și tot aici în școala de adulți și ar găsi rostul și »activitatea extra-școlară a învățătorului« — se zicem — alături de preot. Aici ar putea munci mult și bine și învățătorul fără temerea că »nu-l rămâne libertatea deplină« ori că activitatea aceasta ar fi »primejdioasă existenței școlii românești« dupăcum se accentuează în discuția pornită în jurul »activității extra-școlare a învățătorului«, discuție pornită par'că cu patima candamabilului interes personal, care ar trebui să și sfârșească odată rolul și la noi când e vorba de cauze obștești.

Din munca tot mai înțesată pentru procopsirea acestui neam se cuvine să ne luăm partea toți slujitorii lui.

Preot P. M.

Din străinătate.

O vorbire a ministrului Briand. Comitetul republican pentru promovarea negoțului și meșteșugurilor la francezi a dat ieri un banchet la care pelângă alte somități a luat parte și ministrul președinte Briand. În decursul acestui banchet ministrul a ținut o vorbire în care s'a ocupat de programul guvernului, spunând că politica guvernului se razimă pe principiul adevărat republican. Și pentru aceasta — a zis ministrul — nu mă voi lăsa atras spre cei din dreapta, iar atunci când mă vor părăsi toți aderenții, voi abdice de mandat. Nu am zis nici odată republicanilor să depună armele și să încete lupta, că a vreme adversarii lor se folosesc de ele. Înțeleg cu mult mai bine nevoia războierilor dintre principii, decât să doresc încetarea lor. Toate fazele activității mele politice tindeau la apărarea drepturilor statului față de biserică și asiguramentului și țara că guvernul va ține nestrămutat la acest punct de vedere. Stăm în fața unor evenimente noi a reformei electorale, a pragmaticei funcționarilor, a descentralizării legislațiunii și a reformei de contribuție pe baze de drept și egalitate cari toate așteaptă rezolvirea. Muncitorilor trebuie să-i dăm prin acestea posibilitatea să se debaraseze de agitațiile primejdioase și neliniștitoare cari în fiecare clipă umplu țara de îngrijorare și cari silesc guvernul, în interesul autorității lui, să iee măsuri regretabile la cari se decide numai din motive de cea mai sublimă conștiințiozitate.

Vorbirea ministrului a făcut impresie favorabilă între asistenți și a servit și pentru motivarea măsurilor de represalii pe cari guvernul Franței e hotărât să le iee, contra actualei greve ce bântuie în țară.

Stolypin — cancelar rus. Ziarului »Tägliche Rundschau« l-se anunță din Petersburg, că în zilele acestea Stolypin va fi numit cancelar imperial. Dela Gorciacov, Rusia n'a mai avut cancelar imperial.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 13 Octombrie n. 1910.

— Tânăr român distins. În ziarul »La Mense« din Liège (Belgia) cetim că tânărul Andrei Barclanu a trecut primul examen la școala comercială de acolo cu distincție. Tânărul Barclanu e fiul regretatului profesor Dr. D. P. Barclanu din Sibiu și ne bucurăm că ne face cinste în străinătate. Ii trimitem sincerile noastre felicitări.

— Aviz corurilor românești și iubitorilor de muzică. A apărut și se »fă de vânzare la »Librăria Tribunei« *Dor și iubire*, colecție de cântări pentru cor de Constantin Savu. Colecția este lucrată în temnița Săghedinului, unde autorul a petrecut 6 luni, și conține motto, doine și cântări populare de o frumsețe rară.

Un critic muzical român cunoscut se exprimă despre compozițiile dlui Savu în modul următor: »Compozițiile dlui C. Savu au mult farmec. Mai ales am descoperit în ele adevărate accente românești, ce seamănă mult cu doinele italiene. Se vede afinitatea geniului latin în ele. Originalitatea dlui Savu în aceste compoziții e bine pronunțată«, etc. Prețul 2 cor. 50 fil. (Lei 280) plus portio poștal.

— Vestii bune din împrejurimea Marghitel. Ni-se scrie: În »Gazeta de Duminecă« din 11 Septembrie Nrul 35 ce apare în Șimleu am cetit că Românii de pe Luncă în partea dinspre Sălaj a B. horului, se mișcă și că gheața groasă de nepăsare ce acoperea acel ținut a început a se topi. De odată cu inaugurarea băncii »Luncana« a început a se trezi și dorul de asociere culturală, chiar pentru aceea s'au întrunit la o conferință în Marghita, unde s'a și hotărât înființarea despărțământului Marghita al »Astrei«, alegându-se președinte dl Dr. Dionisie Stoica, directorul executiv al băncii »Luncana«, și astfel au intrat și ei în șirul acelor ținuturi românești, cari se bucură de binefacerile culturii și ale unei vieți sociale românești. Meritul redesteptării românilor de pe Luncă e al dlui director executiv, Dr. Dionisie Stoica, care de 1/2 an de când se află în orașelul Marghita, a făcut tot posibilul ca să trezească în acel popor simțul cătră ce e bun și nobil. De nu se înființa în Marghita banca »Luncana« și nu era în mijlocul aceluia popor dl Dr. Stoica, sânt convins că gheața groasă de pe Luncă nu se topia.

Oare frații români din cercul Tinca când se vor scutura din amorțeală și ei și când au de cuget să se întrunească în conferință pentru a hotărî înființarea despărțământului Tinca al »Astrei«? Oare n'a bătut ora deșteptării din letargie și din indiferențismul ce dominează în acel cerc? Căci făcând asemănare între poporul de pe Luncă și între poporul din cercul Tinca, pot afirma că poporul din cercul Tinca, atât materialmente cât și culturalmente e mai presus decât poporul de pe Luncă, având în orașelul Tinca 3 advocați români și funcționari la filiala »Bihoreana« și totuși nime nu face nimic, până când în Marghita abia de 1/2 an de când se află dl Dr. Stoica aici a înființat o bancă și un despărțământ al »Astrei«. Oare cine sânt chemați să la începutul la o mișcare culturală? și până când să mai așteptăm! Gh. Gh. preot.

— Copil de 12 ani premiat de Academia română. Citim în »Neue Wiener Journal« următoarea știre, fără îndoială foarte exagerată:

»Se anunță din Făgăraș că băiatul Avram Ovid, în vîrstă de 12 ani, a scris în limba română un studiu

foarte interesant asupra creșterii vitelor, care a fost trimis de părinții lui Academiei române din București. După trei săptămîni ei primiră răspunsul Academiei care a găsit lucrarea bună și ar fi dispusă s'o editeze. Afară de aceasta Academia i-a dăruit o recompensă de 3000 de lei.

Volumul va conține 240 pagini.

Autorul studiului e elev al gimnazului din Făgăraș și trece drept unul din elevii cei mai leneși. El trăiește mai mult pe cîmp, în mijlocul vitelor.

La vîrstă de zece ani el a scris un articol asupra munților din Făgăraș, care a apărut în revista »Carpații« din Brașov.

Avram Ovid e un copil foarte retras și nu prea leagă prietenii.

Poate careva dintre cititorii noștri va putea să ne dea lămuriri mai precise.

— »Ramuri«, revista literară dela Craiova care până acum apărea de două ori pe lună, cu începere dela 10/23 Octombrie va apărea săptămînal.

— Un nou succes al serului Ehrlich 606. Serul profesorului Ehrlich zi cu zi are succese strălucite. Ni se anunță, că în comuna Modos dintre trei inși, cari au fost oltuși cu serul acesta, doi au părăsit spitalul ca sănătoși, iar al treilea, care suferea de alienație mintală e pe cale de a se însănătoși și în câteva zile va părăsi și el spitalul.

— O moștenire de nouă sute milioane. O moștenire fără păreche preocupă azi judecătoria din Germania. E vorba de lăsmăntul generalului campestru de pe vremuri Wirtz, care și a testat întreaga avere orașului Amsterdam. Avere, cu interesele laolaltă, se urcă azi la nouă sute milioane mărci. Două sute și trei de moștenitori și-au anunțat dreptul la această avere, dar reprezentantul juridic al orașului afirmă, că dreptul de contestare al moștenitorilor a fost prescris. Moștenitorii au format o societate pentru apărarea intereselor lor.

— Un aviz al școlii civile de fete a Asociațiunii. Deoarece ni-s'au cerut din mai multe părți informațiuni, ne simțim îndemnați a face și pe această cale cunoscut On. public românesc, că *Cursul complementar* (supletor) dela *școala civilă de fete cu internat a Asociațiunii* din Sibiu s'a organizat îndeosebi pentru *studii limbilor moderne: română, maghiară, germană și franceză*. Pe lângă acestea se mai învață: *lucrurile manuale și menajul* în mod practic conform statutului de organizare al școlii.

Studiul limbilor străine, precum și al *muzicii și picturii*, este facultativ după pregătirea și trebuința elevelor.

La acest curs se pot înscrie eleve cari au terminat patru clase civile (secundare) sau și eleve care au terminat mai puține clase, dacă au vîrstă de 15 ani.

Pentru desăvârșirea în studiul limbilor se poate urma *dol ani* la acest curs.

Taxa de întreținere în internat e 500 cor. pe an, în care sumă este cuprinsă și taxa școlară (didactul). Plătirea se face în patru rate, pe câte 2 1/2 luni, anticipativ. *Direcțiunea școlii*.

— Greva din Franța. Mișcările greviste ale muncitorilor dela căile ferate de Nord au început să la proporții îngrijitoare. După cum se prezăzuse deja de alături la greviștii s'au asociat și angloații societății de căi ferate ale societății Orleans și cel dela tramvale și liniile suterane. Muncitorii dela uzina electrică stau gata să se pună în grevă și încurând somptuosul Paris va fi acoperit de întuneric. Pe lângă aceasta mai amenință și lipsa de alimente a căror cantitate la cursul celor două zile din urmă s'a redus simțitor din cauza lipsei mijloacelor de transport. Năcări în întreg Parisul nu se găsește lapte și zar

RETAY és BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericești —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expediază pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, prapori, stihare, potire, policandre și candelabre, cădelnițe, iconostase și icoane sfinte etc.

Lucrează iconostase, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc.

Prețcurent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință.

zavaturii. Sânt primejdii mai cu seamă micil burghezi carl nu pot plăti prețurile enorme ale alimentelor. Guvernul a hotărât să facă transportul acestora cu vapoarele dar mateloții și mecanicii de pe vapoare abia au auzit despre acest plan și s'au pus și el în grevă.

Prilejul acestei mișcări e folosit foarte bine de birjari cari cer prețuri fabuloase pentru transportul de persoane. Intreaga piață de dinaintea gării e lăcuită de trăsurile și automobile. Teți birjarilor și șoferii s'au carțeliat. Un drum din Paris până la Amlens sau Lille costă cu automobilul 3—700 de franci și se găsește și oameni cari sânt buni bucuroși că pot pleca și pentru atâta.

Guvernul a mobilizat deja la 30.000 de rezerviști, dar până acum nu se știe nimic, de se vor prezenta sau nu sub steaguri și în cazul din urmă guvernul ar ajunge în dilemă, căci vor fi trecuți deșertori și de sigur nu vor putea proceda cu el ca în caz de război.

— **O faptă vrednică de laudă.** Subsemnații în numele comunei noastre bisericești, venim și pe aceasta cale a exprima cea mai profundă recunoștință și mulțumită confratelui nostru Pavel Căitan din comuna Crocna, care condus de cele mai nobile simțăminte de iubire și alipire către sfânta noastră maică biserică, azi a pus temelta unei fundațiuni bisericești de bucată, donând frumosul capital de 1200 lire grâu, în scopul realizării unei fundațiuni permanente de bucată ce după dorința fondatorului va purta numele fiului său răposat: »fundațiunea Colțan Pall«.

Scopul și mențiunea acestui fond — precum zice fondatorul în actul său de donațiune — este: ca după ce va ajunge la cifra de 100 Hectolitri, jumătate din procentele să se dea ajutor de îmbăcăminte pruncilor săraci din com. Valea-mare, cari vor cerceta școala, iar cealaltă jumătate din procentele să se capitalizeze mai departe și numai când ar cere trebuința să se edifice o altă biserică nouă, fiind a se întrebuița jumătate din întreg capitalul în acest scop.

Fapta se laudă de sine — dar în Duminica înainte de ziua Crucii — când s'a luat bucatele în posesiunea comunei bisericești — s'a ținut o sfântă liturghie și parastas pentru odihna sufletului unicului fiu răposat a fondatorului »Pall« și cu aceasta ocaziune părintele nostru, Ioan Sărac, într-o predică frumoasă a arătat însemnătatea și meritele acestui credincios Pavel Colțan, care neobosit și cu trudă de fer a contribuit cu sucursul său și la ridicarea sfintei noastre bisericești de azi, cutrierând întreaga dieceză cu o colecție de bani și bucate din care s'a edificat această a noastră cea dintâi biserică în comuna fiială Valea-mare.

Fie bine primite jertfele confratelui nostru Pavel Colțan, care atât de mult își iubește biserică, comuna și poporul în sânul căruia a trăit timp de peste 20 ani, — și pentru prinosul ce azi l-a pus pe altarul Domnului, plini de stimă și recunoștință ne alăturăm și noi la cuvintele și dorințele exprimate de d-nul preot al nostru zicându-l: »bine slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost peste multe te voi pune, intră în împărăția părintelui meu«. Valea-mare la 24 Sept. (7 Oct.) 1910. Ioan Bacos Nr. 14. Mihail Oarcea epliotrop manipulanți.

— **Dramă familiară.** Nevasta unui măcelar bogat din Tempelhof (Germania) s'a hotărât împreună cu copiii săi să se sinucidă din cauza unor certuri familiare. Ea a luat pe fata cea mai mică, în etate de cinci ani numai, și a sărit cu ea în canalul Teltow apoi l-a urmat și celelalte două una de 15 și alta de 12 ani. Toate patru s'au înecat. Acasă a lăsat o scrisoare, în care își lăsa adio dela bărbat și a scris, că nici cele două fete mai mari n'au mai putut suferi viața aceasta.

— **Amintirea lui Sardou.** Prietenul lui Victor Sardou, marele dramaturg francez, voiesc să l

ridice un monument. La Operă se va da un concert cu concursul celor mai de seamă artiști ai Parisului, ca astfel să se câștige banii de lipsă. Programul e compus din operele poetului. La sfârșitul seratei, Sarah Bernhardt, va depune o cunună pe monumentul ce se va ridica pe bină.

— **Un idil sârbo-bosniac.** Pe țărmul stâng al râului Drina se află orașul Bjelina, una dintre cele mai însemnate localități din Bosnia. La marginea orașului se află o insulă, care este încunjurată de un ram mort al Drinei. Insula este situată la hotarul sârbo-bosniac și de multe ori a dat ansă la atacuri. Ciocnirea cu adevărat războinică din zilele acestea dintre Bosniaci și Sârbi va avea urmări serioase.

Insula e un măr de ceartă, pentru că e atâta Bosniacilor cât și a Sârbilor. Ieri vre-o 10—15 tăietori de lemne Bosniaci, au trecut pe insulă, cea ce văzând jandarmii sârbi, l-au atacat cu puștii și l-au silit să părăsească insula.

Bosniacii au alergat în oraș și-au venit cu șaptezeci de jandarmi. Sârbi încă n'au stat cu mâinile în sân, ci au chemat jandarmeria din satele vecine care a și venit în grabă sub conducerea unui maior, membru al comisiei ungaro-sârbe.

S'a născut o ceartă aprinsă, apoi au urmat pocnete de pușcă, și o luptă pe moarte și viață.

Un strajameșter de jandarm sârb a rămas mort pe câmpul de luptă.

Sârbi, văzând situația primejdioasă, au cerut ajutorul miliției.

Patru companii de pedestrii au grăbit să fugă pe câmpul de luptă. Din partea bosniacă încă a venit șapte companii de soldați cu puști mecanice. Sârbi au început focul, dar trăgând numai în aer, voind a provoca astfel miliția. În sfârșit totuș a succedat aplanarea conflictului fără o vărsare mai mare de sânge.

Faptul a fost adus la cunoștința ministrului de externe, care va rezolvi afacerea pe cale diplomatică.

— **Revoluție în miniatură.** Ziarul *Temps* și se anunță din Monaco, că ieri câteva sute de oameni au demonstrat înaintea palatului principelui. Muțimea cerea, ca *principele să abdice*, iar cei mai răi de gură aclamau *republica*.

Antecedentele acestei demonstrații sunt, că principele Albert fiind în Paris n'a voit să primească o deputațiune, care se dusesse acolo să urgiteze lărgirea autonomiei, ci le-a spus să-l caute în Luzern. Deputațiunea ofensată s'a întors acasă. Într-acestea s'a întâmplat revoluțiunea portugheză care le a fost și lor un stimulent de poftă revoluționare.

— **Uciderea unui deputat austriac.** Din Innsbruck se telegrafiază, că Anton Flecksberger, fost deputat conservator al dietei provinciale, a fost găsit împușcat în Vespendorf-ul din Brixenthal. Faptuitorul încă n'a fost găsit. Se vorbește că Flecksberger ar fi căzut victima unui omor politic.

— **Un nebun pus la fum.** Zilele acestea avocatul Moncada din Roma a înnebunit. El și-a baricadat casa, a deschis o fereastră dela etaj și a început să puște în stradă. Supt fereastră vorb'au tocmai două femei. Un glonț le-a nimerit și le-a omorât. Poliția n'a putut străbate în casă deoarece nebunul a pus la ușă mobile grele și amenința cu moarte pe cei ce-ar cuteza să pătrundă la el. Au venit pompierii și cu pușca de apă l-au putut puțin domoli, dar după ce li-s'a sfârșit apa el a început iarăși a pușca. Atunci pompierii și miliția a făcut un foc mare înaintea casei lui Moncada. Asta a folosit, căci

fumul l-a amețit și pompierii au putut intra pe ferestrii, apoi l-au legat și l-au dus la casa de nebuni.

— **Cazuri de holeră în Reșița.** Din Reșița ni-se scrie că în 8 Octomvrie țăranul Pavel Sârbu și Ana și Versavia Borza, două fete maștere ale sale, s'au îmbolnăvit între simptome suspecte de holeră. Autoritățile au luat măsurile ce e mai întinse pentru prevenirea boalei, au desinfectat casa și împrejurimea, iar pe bolnavi i-a pus sub îngrijire medicală. Ana a murit în 9 Octomvrie.

Ea a fost secționată și intestinele și stomacul l-au fost trimise spre examinare la institutul bacteriologic din Budapesta. Părerea medicilor e încă necunoscută. Intre 11 și 12 Oct. a murit și Pavel Sârbu și cu toate că starea Versaviei e critică nu e exclus, ca ea să se vindece.

— **Convocare.** În senzul §§-lor 25 și 27 din Statutele »Reuniunii învățătorilor din Arhidieceza gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș« se convoacă adunarea generală a Reuniunii la Blaj, pe 31 Octomvrie n. 1910, pe lângă următorul program: 1. La 6^{3/4} ore a. m. participarea în corpore la serviciul divin în catedrala metropoliei. 2. La 9 ore a. m. deschiderea adunării generale. 3. Constatarea membrilor prezenți. 4. Raportul secretarului despre activitatea reuniunii în anul expirat. 5. Raportul casierului. 6. Raportul bibliotecarului, 7. Raportul comitetului redacțional al organului reuniunii »Foala Școlastică«. 8. Raportul comitetului central în cauza »Orfelinatuilor«. 9. Exmiterea comisiunilor. 10. Propuneri eventuale.

Sedința II. 1. Raportul comisiunilor exmise în sedința primă. 2. Fixarea tezelor pedagogice-științifice pentru adunarea generală. 3. Desbaterea propunerilor intrate la biroul central în senzul §-ului 29 lit. c din statute. 4. Dispozițiunile pentru verificarea procesului verbal. 5. Închiderea adunării generale.

Blaj, din sedința biroului central, ținută la 24 Septemvrie n. 1910. I. F. Negrușu, președinte. P. Ungurean, secretar.

NB. Cei cari doresc, să participe la adunare să avizeze pe prof. Valeriu Sucu pentru încvartare.

— **Despărțământul Chișineu al reuniunii învățătorilor ort. români din ppiatele arădane I—VII,** își ține adunarea de toamnă Sâmbătă în 16, 29 Octomvrie a. c. la școala noastră din Giula-germână, pe lângă următorul Program: 1. Dimineața la 8 ore Chemarea Duhului Sfânt. 2. Ascultarea prelegerii învățătorului școlii. 3. Deschiderea ședinței. 4. Reflexiuni asupra prelegerii ținute. 5. Aritmetica în școala populară lucrare didactică de Teodor Mariș; recenzii de Teodor Leucuța. 6. Disciplina școlii populare lucrare didactică de Dimitrie Boariu. 7. Incasarea taxelor. 8. Geometria în școala populară, lucrare didactică de Moise Mariș; recenzii de Traian Tabic. 9. Jocurile de copii în raport cu educațiunea școlară lucrare didactică de Ioan Caba. 10. Executarea concluzelor adunării generale. 11. Propuneri și interpelări. 12. Fixarea proximei ședințe și încheierea ședinței. *Nădab*, la 28 Sept. (11 Oct.) 1910. *Dimitrie Boar*, prezident. *Traian Tabic*, secretar.

— **Regele Manuel la aniversara dela Bussaco.** Cu câteva zile înainte de momentul tragic comic, când Manuel, tinarul rege al Portugaliei, cu țigara în gură și a părăsit tronul și patria, l-s'a mai dat ocaziune să reprezinte cu toată pompa principiul monarhic. În 27 Septemvrie adică s'a serbat aniversara de o sută ani a luptei dela Bussaco, când în 1810 trupele portugheze

Spectacolul Timișorii e magazinul de haine gata pentru bărbați și copii al lui

Henrich Schul & Comp.

din Timișoara, centru, strada Kossuth Lajos 21.

În noul magazin de haine deschis în palatul Băncii de economii Timișoara-Josefstadt se află haine și paltoane gata dela cele mai ieftene până la cele mai fine și la ultima modă pe lângă prețuri fixe moderate.

Magaz'nul poate fi privit oricând, fără nici un obligament de a cumpăra.

și engleze unite sub conducerea lui Wellington au bătut la Massena trupele Francezilor. Lupta s'a dat la poalele muntelui Bussaco. Terenul de luptă se întindea de alungul șesului pitoresc Coimbra. Serbarea a decurs în grădina claustrului Carmeliților de aci. Manuel s'a prezentat în mare ținută și cu mamă-sa și s'a început defilarea trupelor. Soldații îl priveau cu supunere și recunoștință și într'adevăr se părea, că regele și trupele sale sânt o inimă, un gând. El, dar situația în câteva zile s'a schimbat cu totul. Tânărul rege a preferit scăparea prin fugă și soldații nu s'au dus la palat ca să-i mai facă onoruri.

— **Revoluție militară în Brazilia.** În provincia Amazona din Brazilia a izbucnit o revoluție militară. Trupele confederative au alungat pe guvernor. Flotila, la porunca conducătorului revoluției, a început bombardarea orașului Manaus și numai la protestul energic al consulilor a încetat. Președintele republicii a telegrafiat conducătorului revoluțiunii, că guvernorul să fie imediat repus în oficiu.

— **Sinuciderea episcopului din Cattaro.** Din Zagreb se anunță, că Miercuri dimineața Iovici episcopul gr.-ort. din Cattaro, care nu de mult își dase abdicarea, s'a împușcat. Cauza sinuciderii, se zice, ar fi că a ajuns în criză financiară.

— **»Balul costumat din Arad«.** În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școli de fete.

Mihai Radu croitor pentru domni, Cluj (Kolozsvár) strada Jókai Nr. 2. se recomandă on. public român.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

BIBLIOGRAFII.

Va apare în zilele cele mai apropiate:

„La cărările vieții“

de Lucian Bolcaș,

un Volum elegant de vre-o 7 coale de tipar.

Prețul unui Volum: 1.50 cor. România lei 1.50.

Se poate comanda dela Tipografia »Tribuna« sau dela autor în Budapesta, VII Zugló u. 16.

Va apare în zilele cele mai apropiate:

SERIALBASTRE

Pentameron

De Lucian Bolcaș,

Conținând cinci povestiri din viață.

Prețul unui Volum: 1.50 cor. România lei 1.50.

La Librăria Tribunei se află de vânzare:

Dr. Onisifor Ghibu: Ziaristica bisericească

la Români. Studiu istoric . . . 2.—

» Limba nouălor cărți bisericești 1.—

- » Der moderne Ultrajismus oder die Zwelsprachigkeit in der Volksschule . . . . . 2.—
- » O călătorie prin Alsacia Lorenă. Țara și școlile ei . . . . . —.75

Tib. Brediceanu: Aurora. Vals pentru

- » » piano . . . . . 2.—
- » » Rândunica. Vals pentru piano, ed. II-a . . . . . 2.—
- » » Preludiu și hora compuse pentru piano. Ed. II-a . . . . . 2.—
- » » Viorele. Vals pentru piano. Ed. II-a . . . . . 2.—

Biblioteca »Lumen« a 15 bani, plus 5 fileri porto.

Nr. 21. L. Tolstoi, Știința și Religia.
Nr. 22. I. Turgheniev, Destinul.
Nr. 23. Ernest Haeckel, Originea omului.
Nr. 24. Edgar Poe, Moartea roșie și alte nule extraordinare.
Nr. 25. Voltaire, Suflete și alte schițe filozofice.

26. Ch. Darwin, Lupta pentru existență.
27. Ch. Baudelaire, Poeme în Proză.
28. La Rochefoucauld, Filozofia vieții.
29. Cervantes, Căminii din Valladolid, nuvelă.
30. E. Metchnikoff, Câteva chestiuni științifice.

31. L. Tolstoi, Să nu ucizi.
32. Buffon, Omul și natura.
33. Maxim Gorki, Revelionul. O noapte de toamnă.

În editura N. Ciurcu au apărut următoarele cărți:

N. Rădulescu-Niger. A'egătorul liber. Monolog și alte 13 monoloage. —.50

Rococo. Comedie într'un act de Gyp —.30

Fabiu Sânjoanu. »Ana Consânzeana«. Piesă teatrală populară în versuri. Intocmită în 3 acte —.30

N. Rădulescu-Niger. Minte și Norocul. P.ecum și alte 12 povești populare —.40

Toate cărțile anunțate aici se găsesc de vânzare la Librăria »Tribuna«.

Poșta Redacției.

»Murlnd« e o poezie nepublicabilă.
Iancu din Țara Bârsii. O slabă licărire de talent în versurile ce ni li ai trimis, par însă tinere și ai nevole de multă și pricepută lectură românească încă până să poți găsi o formă impublicabilă.

Poșta Administrației.

Teodor Petrica Coștei e achitat tot pe anul 1910.

George Butariu, Drauț. Am primit 250 cor. abon. până la finea anului.

Visantie Chericoban, Pavel Popu, Cacova. Am primit 1 cor. până la finea anului 1910.

George Brădean și Ioan Vasa, Govocșia. Am primit 5. cor. abon. până la finea anului 1910.

Petru Raice, Șuștra am primit 3 cor. în abonament.

Ioan Surlași, Varni. Am primit 250 cor. abon. până la finea a. c.

Ioan Păvan, Socleni. Am primit 250 cor. în abon. mai av.ți 1 cor. până la finea anului 1910.

Ioan Stefanoviciu, Vinga. Am primit 250 cor. în abon.

Solomon, Petru, Nicolae Domăneștii, Mutnic. Am primit 1350 cor. abon. până la finea anului 1910.

Ioan Moroiță, Bobda. E plătit tot pe anul 1910.

George Suciu, Totvarad. Am primit 5 cor. abonament.

Moise Lipețian, Cebza. Am primit 4 cor. în

abonament 3 cor. pe anul 1910, 1 cor. pe 910 mai aveți 350 cor. până la finea anului 1910.

Andrei Anateu, Alci. Mai aveți 250 cor. până la finea anului 1910.

Iosif Goia, Sebeșeul-sășesc. Mai aveți 8 cor. până la finea anului 1910.

Vasile Sperlea, Avrig. E plătit întreg anul 1910.

Redactor responsabil: Iuliu Glurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Aviz pentru sănătate!

Azi, când s'a pus în circulație atâtea medicamente numite miraculoase, dar, care tind însă numai la despoierea publicului, ne bucurăm, că putem atrage atențiunea on. public asupra preparatelor pe cari, ca și serul Drului Erhlich, a profesorului berlinez, contra molipsirii singelui, medicii le întrebuințează cu succes și pentru aceea și Exc. Sa ministrul de interne a permis punerea lor în circulație. Preparatele acestea se numesc:

»Spiritul Inda și Unsoarea Inda

despre cari rezista »Kir. Természettudományi közlöny« Nrul 171 scrie următoarele: »In Ardeal în riul Olt crește un soi de burete mai cu seama lipit pe iazuri, care în comitatul Treiscaunelor din vremuri străvechi se folosește cu succes contra durerilor reumatice și podagrei și care se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui Balázsovich Sándor, din Szepsiszentgyörgy și care se pune în circulație în întreagă lumea sub numirea de Spirit Inda și Unsoarea Inda. Din experiență pot spune că succesul e sigur.«

Dr. Stefan Szász.

Pe baza experiențelor proprii și a vindecărilor succese »Spiritul Inda și Unsoarea Inda, le recomandăm călduros pentru alinarea durerilor reumatice și de nervi, pentru-că în scurtă vreme i-se obsearvă urmările vindecării.

Dr. cont. Vilmá Hugonnay, Dr. Ludovic Rózsaffy, medicul șef al poliției reg. ung. de stat în Budapesta, Dr. Iuliu Tóthfalussy, medicul șef al căilor ferate reg. ung. din Budapesta, Dr. Rudolf Kálay, medic șef director de spital în Nyiretyháza, Dr. Iosif Szekeres, medic șef, dir. de spital în Nagykanizsa, Dr. Geza Hajuss, profesor priv. de univ. în Budapesta.

Dacă locul mi ar permite am putea să mai amintim numele multor medici renumiți, cari toți dovedesc, că »Spiritul Inda și Unsoarea Inda, sunt singurele preparate vindecătoare extern contra reumei, podagrei, durerii de membre, durerii de cap, boalei de nervi, jungțiilor în oase, mănăcărime, iar intern contra lipsei de apeli, de gât, și contra răgușelei. Unsoarea Inda se folosește numai extern și costă 2 cor. »Spiritul Inda se folosește atât extern cât și intern și o sticlă mare costă 2 cor., o sticlă mică 1 cor. În rubrica aceasta a avizului sanitar în fiecare săptămână vom publica părerea medicilor despre medicamentele cari sau dovedit de bune și a căror folosință o recomandăm cititorilor noștri. »Spiritul Inda și Unsoarea Inda le pregătește Balázsovich Sándor, farmacie la »Coroana« în Szepsiszentgyörgy de unde pentru 6 coroane se trimite franco în orice parte 3 porțiuni. Se capătă preste tot locul!

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eüz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. n.

Credit pe ipotecă, pe cambiu

și pentru oficianți

mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Imprumuturi ieftine

fără nici un adaus de cheltuieli cu 4¹/₂% se mijlocesc imprumuturi de amortizație pe moșii pentru 10—65 de ani, se angajează a despovăra moșii cu datoria mai scumpă, la un împrumut mai ieftin.

Se vînd în rate avantajoase și fără scărire de preț orice mașini agricole, prima calitate și cea mai nouă construcție cu vapor, benzină și mașini de treierat cu olei brut, apoi mașini de sămănat și cosit, mori, cu vapor, benzină, olei și gaz, deasemenea sunt de vânzare 2 mașini de sămănat, vechi, folosite, una cu 15, alta cu 17 șire, apoi pentru un preț convenabil o garnitură de treierat, sistem Göpel putere de 4 HP.

Instalații de lumînat cu acetilenă, prin aparatele »Ideal« distins la expoziția din Paris cu medalie de aur sau Beagid, lumina frumoasă potolită, manuire sigură și simplă, economie de 500% în apă în comparație cu celelalte aparate, nu murdăresc, nici nu fac funingină.

Depozit și expediția tuturor părților constitutive; fitile, lize, scoici etc.

La cerere trimite un ofician specialist în cauză.

Agentura generală comercială:

: Palmer Mátvás :

Timișoara (centru), Prinz Eugen-gasse 13.
(lângă cuștitarul Koch).

Caut spre inchiriere sau cumpărare

o prăvălie

cu drept de licență într'o comună sau și oraș. Cine voiește a preda prăvălia lui să se adreseze lui **Ioan Dîrlea**, hadkiegészitőhivatal, Arad-vár.

ANUNȚ.

La soc. com. »CONSUM« în Blaș, află aplicare imediat

un commis harnic

bine priceput în bransa de băcănie și ferărie. Ofertele sunt se adresa la

„CONSUM“
societate comercială pe acții,
B'ăș—Balázsfalva.

La Librăria Tribunei se află de vânzare revista »Convorbiri Literare« Nrii 1—7 din 1910 à Cor. 175.

Un cand. de avocat,

cu praxă de a lucra și pentracta independent la judecătoria, poate afla aplicare în cancelaria mea advocațională dela 1 Noiembrie n. 1910.

Nagyszentmiklós, la 12 Oct. 1910.

Dr. Nestor Oprean.

In atențiunea preoșilor și învățătorilor!

Dintre manualele de religie existente pentru cl. III. și IV. poporală, cea mai acomodată, mai ușoară la studiat și scrisă în limba cea mai frumoasă este cartea:

„Istoriisare Biblice“ cu 20 de ilustrațiuni,

edată de *Petru Popa, paroch în F. Oșorheiu*. Acest manual este totodată unicul care afară de aprobarea Ven. Cons. este aprobat și de înaltul Minister de culte, pentru toate școalele ort. române din patrie.

Se poate cere dela Librăria Tribunei, Librăria Diecezană și dela autor.

Cele mai bune

Vinuri de deal,

le găsești la **Iulius Dános**, producător de vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:
Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50.—
Vin de Rizling prima calitate „54.—
Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie Cor. 56.—, 60.—. Vinuri: Schiller Cor. 50.—. Vin roșu (Bikavér) 80.— și 90.— de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de împrumut, începând dela 100 litre de orice calitate.

Serviciu culant, vinuri admirabile de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,

mare producător de vinuri
Világos (Șiria, Arad m.)

Caut un post de logofăt!

Sfârșind cursul agronomic din Lugoj, cu rezultat foarte bun, caut angajament la vr'o moșie în România, sunt apt în toate afacerile economice, căsătorit și în etate de 30 ani. — Reflectanții binevoiască a se adresa ziarului »Tribuna« sub »Sîrguincios«.

Au
apărut

Mineele

cu litere latine în 12 volume legate în piele Cor. 172.

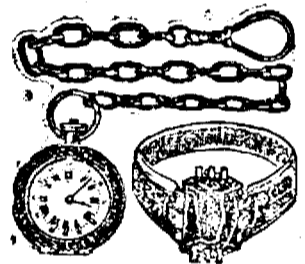
Volume singuratice 14 cor. 50 fil.

Se poate comanda dela:

Librăria Diecezană,

din Arad, Str. Deák Ferenc 33.

Cea mai ieftină sursă
de cumpărat.

Cea mai ieftină sursă
de cumpărat.

BINDER LAJOS

clasnornicar și giuvaergiu în
MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.
Dela 1 Octomvrie 1910 în Markt-platz No. 5.

Depozit bogat de
totfelul de clasornice de aur și argint
precum și clasornice de metal și nickel
Articlii de argint de China.
Ochelari și zwickeri de Rathenov.
Articole optice de aur și argint.
Reparaturi solide și ieftine. Serviciu conștințios.

Prima fabrică de casse și mașini din Ungaria

I. Anheuer, Timișoara.

Casse

de cea mai nouă construcție
sigur e contra focului și spargerii.

Casse cu panțere de oțel, tresoare și antrepozite

panțerate cu deplină siguranță contra spargerii.

Casse pentru cărți din asbest.

Panțerarea locatelor pentru casse.

Uși și ferestri panțerate pentru institute de
bani, cea mai nouă construcție.

Preț-curent ilustrat se trimite gratis și franco acasă.

Ingrigirea frumuseții.

Chimia aranjată pentru îngrijirea frumuseții face accesibile prepara'ele sale și prin săpunuri. Cu dreptul renumelui său săpunul pentru înmuierea pielii „Gladys“ se poate mândri că e cel dintâi pe acest teren. Cel carî țin să și păstreze vioiciunea feței și în locul pielii sbricite se aibă pielea tină și roză, să folosească săpunul de spumă „Gladys“ în locul mulțimei de săpunuri cari folosindu-le fac și cea mai strălucită are piele să se adune și să se ofilească.

Prețul 1 coroană 50 fileri.

Cu seria preparatelor »Gladys« trebuia să tindă și la scoaterea din circulație a pudrelor franceze de pe terenul patriei. Această a reușit, căci prin pudra „Gladys“ s'a aflat un mijloc de frumseță nestrucicșos și vrednic de încredere care nu nuwai că a prescurtat cinstea și renumele pudrelor franceze, dar și în străinătate îi face concurență mare.

Prin alcoolizarea fină și lipsa de plumb a pudrei „Gladys“, aceasta a cucerit mult, atât în țară cât și în străinătate. Calitatea de a se lipi și faptul, că nu se vede decât foarte discret, eschide orice concurență. Strălucirea și albul ei e ca luciul marmorei de Carrara. Se găsește în trei culori: albă, roză și galbenă.

Prețul unei cutii: 2 și 3 coroane.

Deoarece preparatele »Gladys« au multe contrafaceri, preparatorul își rezervă sîrgur lui dreptul de desfacere.

Se află la farmacia „Impăratul Roman“ alui

VIG BÉLA

Budapest, II., Fő-utca 54 szám.

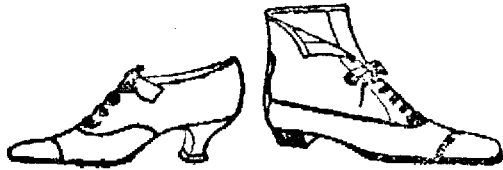
Fond. in a. 1887.

VASILIE BERCEANU

BISERICA-ALBĂ - Fehértemplom,

strada Târgului.

Asortiment bogat de ghețe pentru bărbați, dame și copii de Box, Chevro, Titania și Occasion, precum și ghețe de box americane pentru bărbați. - Șoșoni și galoși etc.

Gamașe de piele pentru vânători. Totfelul de creme pentru ghețe, precum și renumitul vax »Leonhardt Oellack« pentru ghețe.

Marfă bună. Prețuri ieftine. Serviciu prompt.

Se garantează pentru fiecare păreche de ghețe.

Pentru fiecare lucru de mână se garantează.

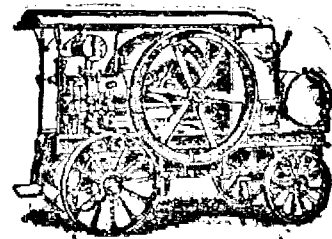
Agronomii își pot face cumpărăturile în condițiunile cele mai avantajoase la magazinul economic și de unelte al lui

Kálló István és Társa

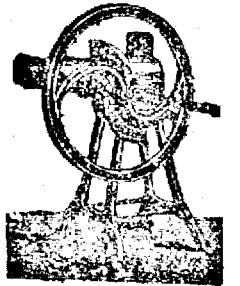
Telefon No. 850.

Oradea-mare—Nagyvárad

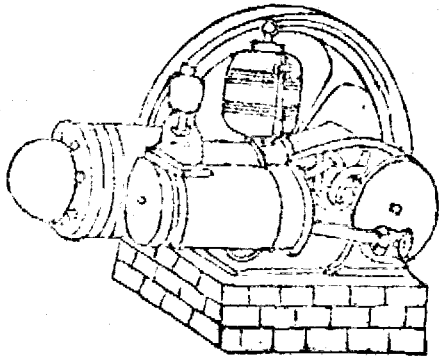
Teleki-u. No. 9.

Are în depozit, pe lângă avantajoase condiții de plată, tot-felul de mașini industriale și agricole, aparate, unelte, oleiuri, saci, mușamale sunii motoare, automobile, stropitori etc. Cereți prospecte. — Expediție gratuită. — Corespondență în limba română. —

Motor cu olei brut. Nou-tate!

Cea mai contabilă putere motorică. Cea mai ieftină uzină! Garanție necondiționată. Prețuri și condiții favorabile. Fără mașinist! Nu explodează. Nu e expusă focului. Nu e supusă inspecției financiare. Nu are cazan. Funcționare simplă. Punem mașina la dispoziția oricărui individ acreditabil, fără nici o cheltuială, pentru a se convinge că face cel mai bun și cel mai vrednic de încredere serviciu. Prospecte de prețuri dela 2-60 PH gratuit.

PALFY TESTVÉREK
turnătorie de fer și fabrică de mașini în SEGHEDIN-SZEGED.
Fondat în Anul 1807. Distins cu 20 medalii de aur.

■ INTREPRINDERE ROMĂNEASCĂ ■

MIHAI FLONTA

antreprenor de zidiri
Oradea-mare-Nagyvárad.
Stabilimentul și cancelaria Pereces-u. 9

Primește: plănuierea și zidirea de biserică, școlă, case notariale și a tot felul de zidiri private.

Magazin stabil de fabricate de cement, comanda se primesc.
Magazin stabil de pietri artificiali pentru morminte. Prospecte gratuit.

Specialitățile cosmetice ale lui Dr. Odor Béla, farmacist

se află în farmacia »Steaua de aur«

Aiud — Nagyenyed, Fötér, (cott. Alba inferioară).

Cremă de Aiud pentru folos de noapte. Mijloc ireproșabil pentru albirea și moțerea pielii; nu conține nici un ingredient dăunător de mercuriu. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Cremă de Aiud pentru folos — peste zi; deosebita moaie pelea, nu i unsuroasă și păstrează foarte bine pudra. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Lichid pentru moierea și albirea mâinilor dă pielii un alb de culoarea marmornului. O sticlă 1 cor. 10 fil.

Săpun din cremă de Aiud cu miros admirabil cu 1 cor. 20 fil.

Pudră de Aiud în trei culori. O cutie 1 cor. 20 fil.

Petroform pentru spălarea părului oprește căderea părului și formarea mătreței, întărește pielea și ajută la creșterea părului. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Spirit de plante din Ardeal. Făcut din frunzele și rădăcinile buruienilor de leac, dă părului un lustru frumos, și-l face moale. Prețul unei sticle 1 coroană 70 fileri.

Bay-Rum Samphoo pentru cultivarea părului și a pielii. O sticlă 2 cor.

Praf Sampoo pentru spălarea părului și țineră curată a pielii, mai ales la femei. Un pachet 25 fil. 10 pachete 2 cor.

Hair-Reneiver (lapte pentru regenerarea părului) părul căruț își recapătă culoarea originală. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Apă aromatică pentru gură și păstrarea și curățirea dinților. O sticlă 70 fileri.

Apa de gură Formosan pentru desinficierea gurei și a dinților. O sticlă 1 coroană 80 fileri.

Praf pentru dinți Hydrosan mijloc de mână întâi pentru albirea dinților și desinficierea gurei. O cutie 1 coroană 20 fileri.

Picături pentru dinți veritabile americane. O sticlă 60 fileri.

Lichid de brad (Espir de Bois) pentru parfumarea camerilor și desinficierea apartamentelor bolnavilor. O sticlă 1 cor. 30 fil. Tub pentru imprăștiarea acestuia 50 fil.

Celebrele motoare originale

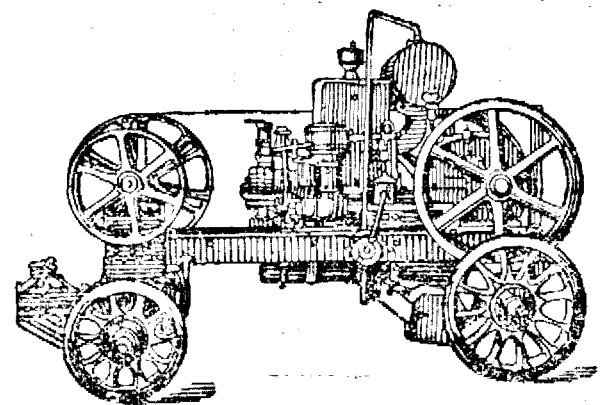
„OTTO”

cu benzină, gaz, sau oleiu brut.

Până acum sunt în funcțiune mai mult ca 95.000 în toate părțile lumii.

Prețuri ieftine! Condiții avantajoase de plată.

— Mare expediție în țară și străinătate —

Depozitul filial a fabricii de motoare:

Langen & Wolf

Timișoara — Josefstadt, Bonnáz-u. Nr. 12.

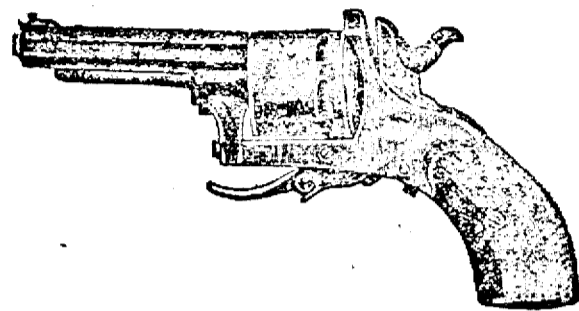
Liste de prețuri și prospecte la dorință se trimit gratuit și porto franco.

Frații Burza

Nr. telefonului 601.

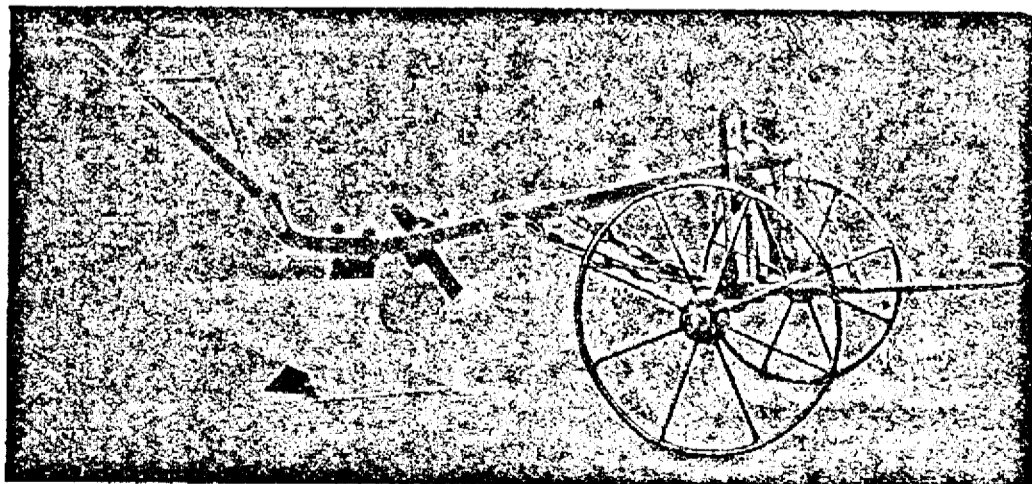
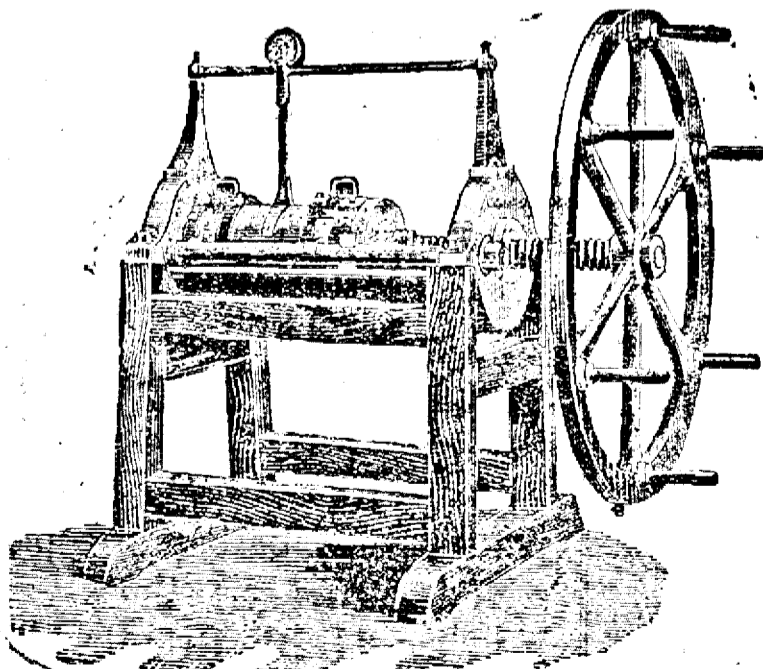
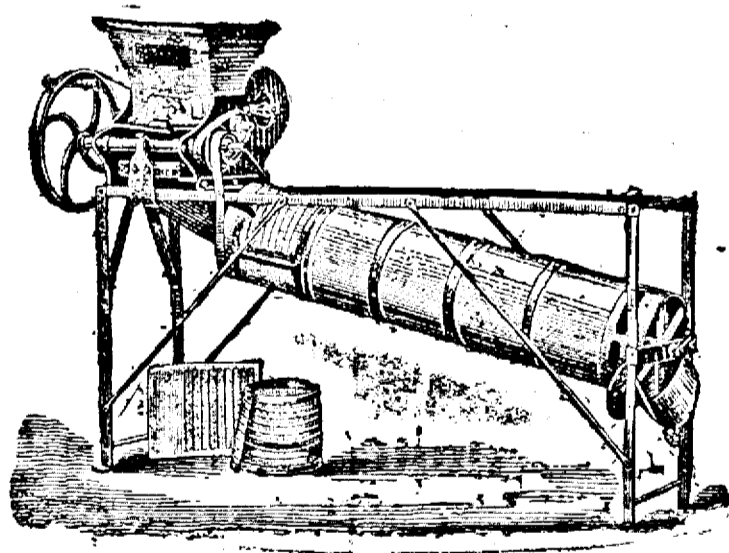
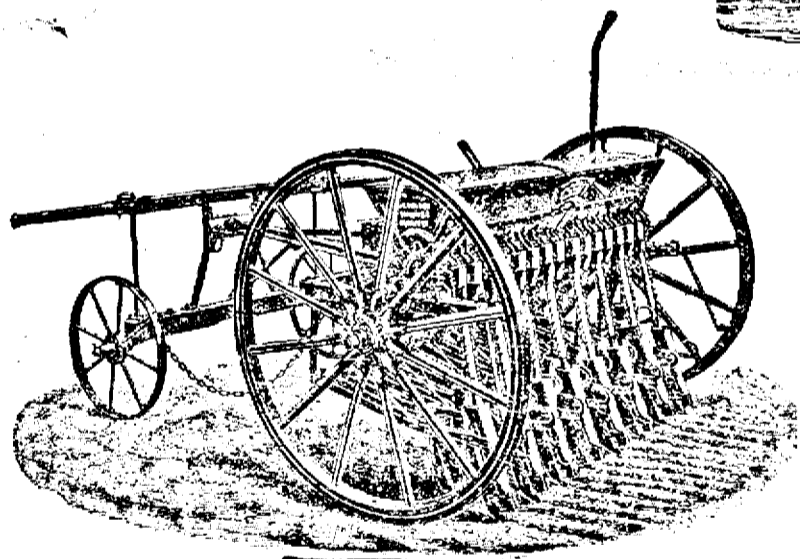
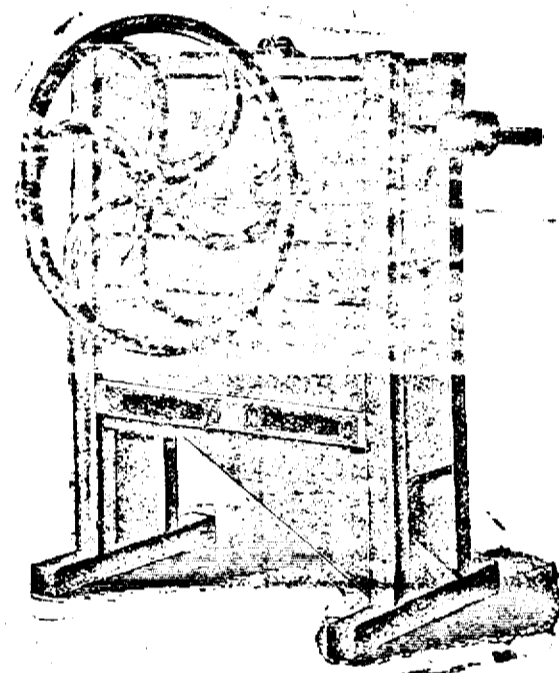
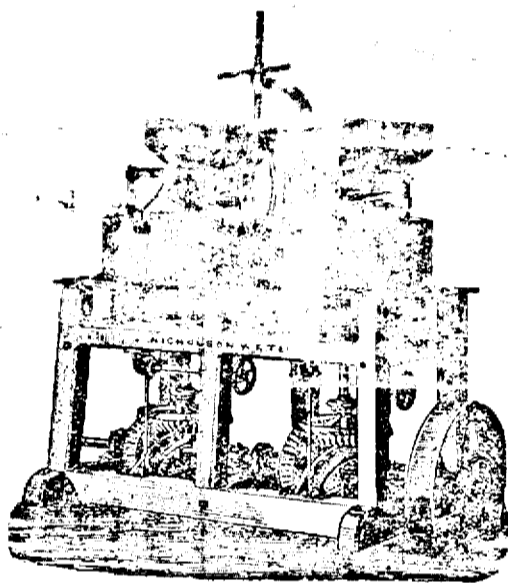
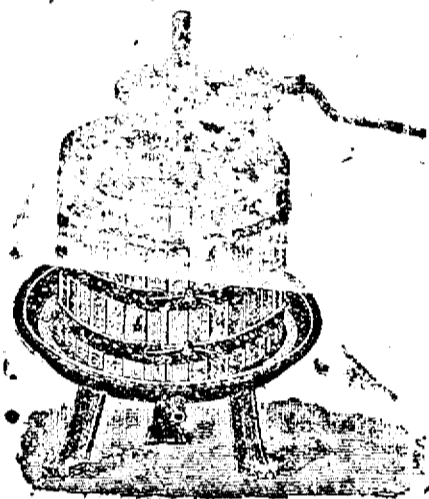
Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér 1.

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot-felul de **mașini agricole** cu prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate. Catalog trimitem gratuit.

Agentura generală a fabricii de mașini Nicholson din Budapesta pentru garnituri de treerat și orice mașini agronomice.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

== Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. ==

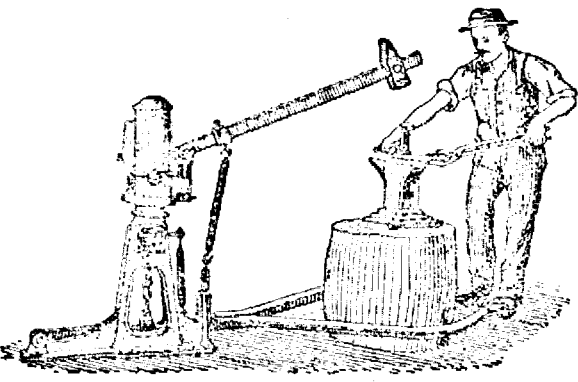

Important pentru lăcățari și fauri.

Ciocan barost patentat ce se poate m^una cu piclorul
Invența de Schwartz és Társa. — Unicii fabricanți și vânzatori
Fabrica **Solymos Testvérek** Arad, Kölcsey-u. 67.

Mare economisală de
timp și ajutori lucră-
tori, în propozițiune
ieftin, se poate folosi
ușor în oricare atelier.
Celor cari se intere-
sează la dorință li-se
trimite catalog de pre-
țuri cu explicații a-
mănunțite gratuit.

Cu stimă:
Solymos Testvérek, Arad.

Telefon 66-82.

FISCHER TESTVÉREK

■ lustritori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■
BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.

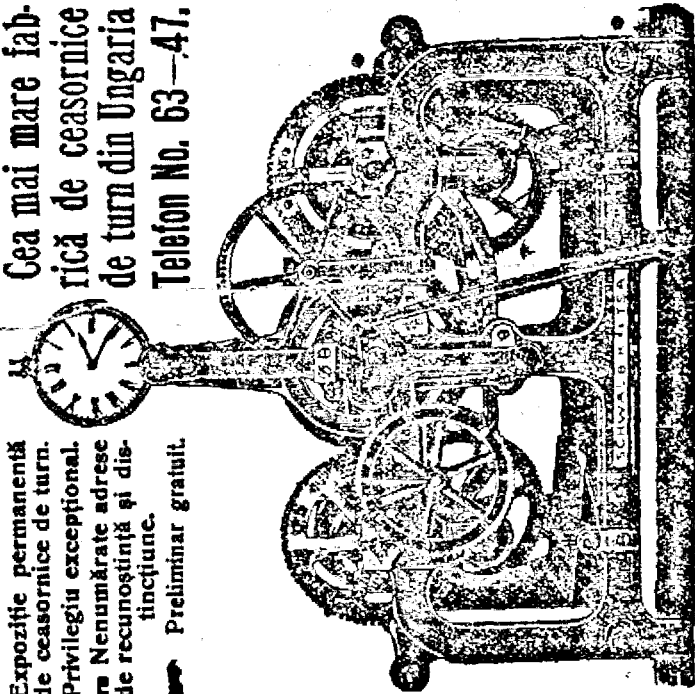
Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dula-
puri și apărătoare pentru uși. Primim exe-
cuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest
ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a
geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii,
saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==
Comandele atât din loc cât și din provincie
se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66-82.

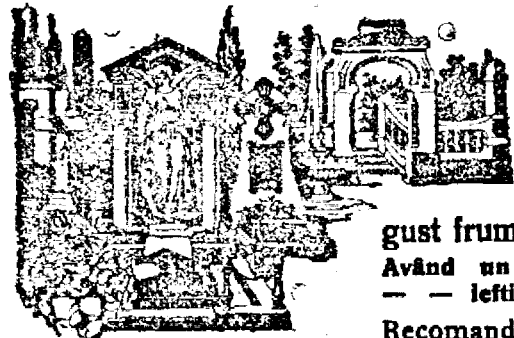
SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.
Cea mai mare fab-
rică de ceasornice
de turn din Ungaria
Telefon No. 63-47.

Expoziție permanentă
de ceasornice de turn.
Privilegiu excepțional.
Nenumărate adrese
de recunoștință și dis-
tincțiune.
Preliminar gratuit.

TUNNER CORNEL industrie de mar-
moră și granit.

Timișoara-Fabric, Andrassy-út Nr. 22.
Timișoara-Josefin, Hunyadi-u. Nr. 4.

Își recomandă magazinul
asortat bogat monu-
mente, table de mar-
moră, statui, fabricație
proprie în executare de

gust frumoasă și cu prețuri moder.
Având un magazin bogat, lîferez mai
— — ieftin ca orice concurență. — —
Recomandându-mă on. public cu stima

TUNNER CORNEL, măiestru de sculptură în piatră.

— Prețuri moderate. —

ANUNȚ.

Am onoare a aduce la
cunoștința onoratului pu-
blic că mi-am deschis în
Șiria, drumul Aradului,
un atelier de
: tamplărie :
(măsar) unde efectuiese
ori-ce lucrări ce se ț ne de
bransa aceasta, totfelul de
mobile, precum și ori-ce
lucrări de edificii.

Rugând sprijinul onora-
tului public român, semnez
Cu stimă :

VASILE HUIU
măestru măsar,
Șiria (Világos, c. Arad).

— Serviciu conștiințios. —

— Să sprijinim meseriașii români! —

— Să sprijinim meseriașii români! —

Cele mai bune

orologe

— cele mai solide și cele mai după modă —

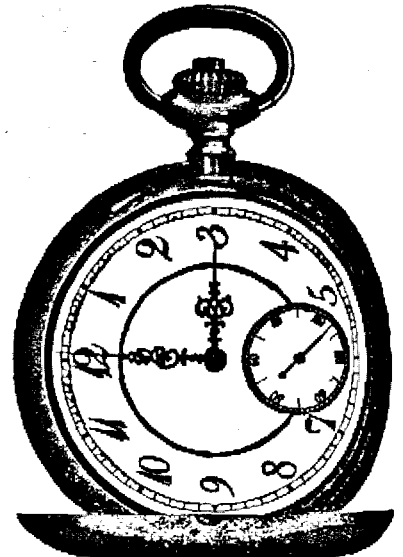
juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zășie de 10 ani și prețuri ieftine, lîferează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință în
întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED:

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.
Notez că numai acela vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu
provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Izay și Rigó

magazin de albituri gata de pânză albituri de pat și pânzeturile de masă
I-u rang de **Cluj—Kolozsvar**, Strada Deák Ferencz Nr. 4

Prețuri fixe moderate.
Mare asortiment de
mărfuri din patrie.
Primesc totfelul de executări de
TRUSOURI
cu orice prețuri, la chemarea în
provință arată cu plăcere colecția
:: :: de mustre. :: ::

Asortiment mare și frumos.
Pânză de in de Rumburg.
Pânză de in de Irlanda.
Pânză de in de Kreász.
BUMBA C
de Damast și Grádli.

ALBITURI GATA
pentru femei, bărbați și copii,
ALBITURI PENTRU PAT,
NĂFRĂMI DE BUZUNAR.
CIORAPI etc.
PANZETURI ALBE
și **COLORATE** pentru masă.